

Utbildningsutskottets betänkande 2020/21:UbU10

Övergripande skolfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om övergripande skolfrågor och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, pågående utredningar och aviserade och vidtagna åtgärder.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. åtgärder för att höja kunskapsresultaten, ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, val av skola, fristående skolor, tillsyn, särskilda undervisningsformer och it i skolan.

I betänkandet finns 18 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 190 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Bakgrund	7
Utskottets överväganden.....	8
Åtgärder för att höja kunskapsresultaten	8
Utskottets ställningstagande.....	15
Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet	17
Utskottets ställningstagande.....	23
Val av skola.....	24
Utskottets ställningstagande.....	30
Fristående skolor	31
Utskottets ställningstagande.....	38
Tillsyn	40
Utskottets ställningstagande.....	45
It i skolan.....	46
Utskottets ställningstagande.....	49
Särskilda undervisningsformer.....	50
Utskottets ställningstagande.....	54
Motioner som bereds förenklat.....	55
Reservationer	56
1. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (M)	56
2. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (SD).....	57
3. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (KD).....	57
4. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (L)	59
5. Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, punkt 2 (V)	60
6. Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, punkt 2 (KD)	61
7. Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, punkt 2 (L).....	62
8. Val av skola, punkt 3 (SD)	63
9. Val av skola, punkt 3 (L).....	64
10. Fristående skolor, punkt 4 (L)	65
11. Tillsyn, punkt 5 (SD).....	66
12. Tillsyn, punkt 5 (C)	66
13. Tillsyn, punkt 5 (V)	67
14. Tillsyn, punkt 5 (L).....	68
15. It i skolan, punkt 6 (M).....	69
16. It i skolan, punkt 6 (V)	69
17. Särskilda undervisningsformer, punkt 7 (SD)	70
18. Särskilda undervisningsformer, punkt 7 (C).....	71
Särskilda yttranden	73
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (M).....	73
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (SD)	73
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (C).....	73
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (V)	73
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (KD).....	73
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (L).....	74
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	75

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	75
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 8	94

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1020 av Magnus Ek (C),

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 73,

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 20,

2020/21:1979 av Louise Meijer (M) yrkande 1,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 48,

2020/21:2733 av Annika Hirvonen Falk (MP),

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 9,

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 8,

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 17,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 och

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 81.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (L)

2. Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:300 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 3 och 4,

2020/21:854 av Lena Rådström Baastad (S) yrkandena 1 och 2,

2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 2,

2020/21:2448 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2720 av Johanna Öfverbeck m.fl. (MP) yrkande 8,

2020/21:2727 av Karolina Skog m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 1,

2020/21:3233 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkande 6 och

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 71 och 76.

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (KD)

Reservation 7 (L)

3. Val av skola

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:916 av Olle Thorell och Åsa Eriksson (båda S),

2020/21:1448 av Lina Nordquist (L),
2020/21:1643 av Eva Lindh och Patrik Björck (båda S),
2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12,
2020/21:2015 av Carina Ödebrink m.fl. (S),
2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 1,
2020/21:2402 av Anna Johansson (S),
2020/21:2421 av Azadeh Rojhan Gustafsson och Alexandra Völker
(båda S),
2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 4,
2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 5 och
2020/21:3382 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda
SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (L)

4. Fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 1, 4–6 och 8,
2020/21:764 av Magnus Jacobsson (KD),
2020/21:1633 av Sanne Lennström och Marlene Burwick (båda S),
2020/21:2429 av Abraham Halef (S),
2020/21:2914 av John Weinerhall (M) yrkande 5,
2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 3,
2020/21:3279 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6,
2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 och
2020/21:3665 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 10 (L)

5. Tillsyn

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 2 och 3,
2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,
2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,
2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 22,
2020/21:2529 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5 och
2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6.

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (V)

Reservation 14 (L)

6. It i skolan

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 15 (M)

Reservation 16 (V)

7. Särskilda undervisningsformer

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 10,

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 21,

2020/21:2370 av Åsa Westlund och Azadeh Rojhan Gustafsson (båda S)
och

2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 32 och 33.

Reservation 17 (SD)

Reservation 18 (C)

8. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 mars 2021

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Roza Güclü Hedin (S) och Niels Paarup-Petersen (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 187 motionsyrkanden om övergripande skolfrågor inom skolväsendet från allmänna motionstiden 2020/21. Av dessa bereds 119 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. åtgärder för att höja kunskapsresultaten, ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, skolvalet, fristående skolor, tillsyn, särskilda undervisningsformer och it i skolan.

Företrädare för Skolinspektionen informerade utskottet den 16 juni 2020 om ägar- och ledningsprövning m.m. och den 26 november 2020 om regelverket kring återkallande av tillstånd. Företrädare för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) informerade utskottet den 19 januari 2021 om digitalisering i skolan.

Bakgrund

Skolväsendet omfattar enligt skollagen (2010:800) skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, som inkluderar utbildning i svenska för invandrare (sfi), samt särskild utbildning för vuxna. I skolväsendet ingår också fritidshem. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna eller av enskilda när det gäller förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och fritidshemmet. Regelverket är så långt det är möjligt gemensamt för alla skolformer och skolhuvudmän. I det här betänkandet behandlar utskottet främst motioner från den allmänna motionstiden om övergripande skolfrågor inom skolväsendet. Under våren 2021 behandlar utskottet även motionsyrkanden om frågor inom utbildningsväsendet i två andra betänkanden – 2020/21:UbU11 Lärare och elever och 2020/21:UbU12 Grundläggande frågor om utbildning.

Utskottets överväganden

Åtgärder för att höja kunskapsresultaten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förslag på olika åtgärder för att höja kunskapsresultaten, lärotider, lovskola och läxhjälp.
Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (KD) och 4 (L).

Motionerna

Kunskapsmålen

I motion 2020/21:1979 av Louise Meijer (M) yrkande 1 anser motionären att grundskolan och gymnasieskolan i högre utsträckning måste lära ut kunskaper och vara kompensatorisk. Den svenska skolan har enligt motionären sedan 2000-talet lyckats sämre med det uppdraget.

Enligt kommittémotion 2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 73 bör man se över om det behövs ett förbättrat regelverk för stöd och särskilt stöd till skolorna. Motionärerna framhåller att en elevs behov av stöd och hjälp måste utredas skyndsamt om läraren eller föräldern anmäler till rektorn.

Även i kommittémotion 2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 48 finns ett motsvarande yrkande om att man bör se över om det behövs ett förbättrat regelverk för stöd och särskilt stöd till skolorna.

I kommittémotion 2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 20 anser motionärerna att faktakunskaper ska utgöra grund för både undervisning och betygsättning i grundskolan. En positiv effekt är enligt motionärerna att ett synliggörande av förväntningar och krav tilltalar och motiverar unga, i synnerhet pojkar, vars skolresultat särskilt behöver förbättras.

I motion 2020/21:1020 av Magnus Ek (C) önskar motionären att möjligheten att införa läroplikt i stället för skolplikt utreds. Enligt motionären behöver fokus flyttas från att man som elev ska genomgå skolan på ett visst antal år, till att man går vidare i utbildningen när man fått den kunskap man har rätt att förvänta sig.

I kommittémotion 2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 föreslår motionärerna att det bör införas föräldrakontrakt för att förtydliga ansvarsfördelning mellan skola, elever och föräldrar. Det ska t.ex. slås fast att eleverna ska göra sina läxor men att den som på grund av stökiga hemförhållanden inte kan göra läxor hemma får läxhjälp i skolan, utanför ordinarie lektionstid.

I kommittémotion 2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 81 behandlas frågan om möjligheten till en förlängd skolplikt, alternativt införande av en läroplikt, för de elever som inte klarar behörighet till gymnasiet. Enligt motionärerna bör rektorerna ha långtgående befogenheter

för att prioritera om i timplanen för nyanlända så att målen i första hand nås i de viktigaste basämnena.

I kommittémotion 2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 önskar motionärerna en grundskola med kunskap som huvuduppgift. Grundskolan ska inte bara enligt motionärerna förmedla grundläggande kunskaper och färdigheter till alla elever, utan den ska även lägga grunden för individens utveckling och samhällets framtid.

I yrkande 8 begärs tydliga och tidiga former av kunskapsuppföljningar i grundskolan. Motionärerna vill att betyg ska ges från årskurs 4 i den svenska grundskolan men anser att det även är viktigt att det tidigare finns diagnostiska test för att fånga upp elever som riskerar att inte nå målen.

I kommittémotion 2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 9 anser motionärerna att man bör följa upp implementeringen av läsa-skriva-räkna-garantin. Motionärerna anser att om en uppföljning skulle visa på brister i implementeringen behöver ytterligare insatser övervägas för att få till stånd ett tidigt och anpassat stöd för alla elever.

Lärotider, lovskola och läxhjälp

I kommittémotion 2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17 föreslår motionärerna att det ska införas obligatorisk lovskola och läxhjälp för elever som riskerar att halka efter i skolan. Finns det en risk att en elev inte når kunskapsmålen ska kommunerna enligt motionärerna vara skyldiga att erbjuda lovskola från årskurs 6.

I kommittémotion 2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 17 begär motionärerna att man ska utreda det svenska skollovssystemet i syfte att se över hur längden på loven påverkar elevernas resultat och mående. Det skulle enligt motionärerna vara ytterligare ett sätt att försäkra sig om att tiden i grundskolan blir tillräcklig för att garantera en god skolgång.

I motion 2020/21:2733 av Annika Hirvonen Falk (MP) vill motionären att man anpassar skoldagarnas starttid för bättre hälsa och kunskapsresultat. Motionären anser att riksdagen bör uppmana regeringen att genom sin styrning verka för kunskapsspridning, test och uppföljning av olika sätt att anpassa skoldagen efter vad som bäst passar för att eleverna ska få bästa möjliga förutsättningar att prestera i skolan och må bra.

Kunskapsresultaten

Gällande rätt

I 1 kap. 4 § skollagen sägs att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.

I 3 kap. skollagen finns det bestämmelser om barns och elevers utveckling mot målen. I 3 kap. 2 § skollagen finns en bestämmelse om barnens och

elevernas lärande och personliga utveckling. I bestämmelsen sägs att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Om det finns särskilda skäl får en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ges särskilt stöd enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

I 1 kap. 11 § skollagen sägs att det för varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får för en viss skolform eller för fritidshemmet meddela föreskrifter om utbildningens värdegrund och uppdrag samt om mål och riktlinjer för utbildningen på annat sätt än genom en läroplan.

I skollagen regleras även att det för varje ämne ska gälla en kursplan och att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner (10 kap. 8 § skollagen m.fl. bestämmelser).

Särskilt om den s.k. läsa-skriva-räkna-garantin

Den 1 juli 2019 infördes det bestämmelser i 3 kap. skollagen om en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan, specialskolan och sameskolan, den s.k. läsa-skriva-räkna-garantin (prop. 2017/18:195, bet. 2017/18:UbU10, rskr. 2017/18:333). Syftet med garantin är att en elev som behöver stöd tidigt ska få stöd utformat utifrån sitt behov, bl.a. genom att förskollärare och lärare samråder med personal med specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4a §). Garantin innebär vidare bl.a. att elevens språkliga medvetenhet och matematiska tänkande ska kartläggas redan i förskoleklassen med stöd av ett nationellt kartläggningsmaterial (3 kap. 4 § 1). Om det utifrån användningen av kartläggningsmaterialet, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att en elev i förskoleklassen eller i lågstadiet inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i svenska, svenska som andraspråk eller matematik ska den ansvariga förskolläraren eller läraren göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling för att avgöra om eleven behöver extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller särskilt stöd för att nå de kunskapskrav som ska uppnås. Om ett sådant behov finns ska det göras en planering av extra anpassningar eller en anmälan till rektorn för att utreda behovet av särskilt stöd (3 kap. 4 och 5 §§.)

Särskilt om att fler nyanlända elever ska uppnå behörighet till gymnasieskolan

I 3 kap. 12 g § och 12 h § finns det bestämmelser som innebär att det ska upprättas en individuell studieplan för nyanlända elever som tas emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. En sådan plan ska upprättas senast två månader efter mottagandet. Dessa elever ska även kunna ges undervisning enligt en anpassad timplan om rektorn bedömer att eleven kommer att ha svårt att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan inom ramen för skolplikten. I en sådan prioriteras vissa ämnen och därmed utökas undervisningstiden i dessa ämnen (prop. 2017/18:194, bet. 2017/18:UbU31, rskr. 2017/18:430).

Bakgrund och pågående arbete

Reviderade kursplaner

I augusti 2020 beslutade regeringen om reviderade kursplaner för grundskolan med mer fokus på kunskap och bildning. Planen var att de skulle börja gälla den 1 juli 2021. På Skolverkets webbplats framgår att målet med revideringen av kursplanerna har varit att göra kursplanerna till ett bättre arbetsverktyg för lärarna. Ämnets syfte och centrala innehåll ska få ett tydligare fokus i undervisningen och kunskapskraven ska bli ett bättre stöd när lärarna sätter betyg. Fakta och förståelse har betonats och innehållet skiljer sig tydligare mellan stadierna. På så sätt vill man skapa bättre förutsättningar för kvalitet och likvärdighet i undervisningen och se till att betygen blir mer tillförlitliga och rättvisande för eleverna.

På regeringens webbplats framhåller regeringen att huvudmän, rektorer och lärare inte bör belastas med det omfattande och tidskrävande implementeringsarbete av de reviderade kursplanerna som skulle krävas under våren 2021 eftersom skolan befinner sig i ett ansträngt läge med anledning av pandemin. Därför har regeringen beslutat att flytta fram tillämpningen av de reviderade kursplanerna i grundskolan och motsvarande skolformer till höstterminen 2022.

Uppföljning och utvärdering av garantin för tidiga stödinsatser

Regeringen har gett i uppdrag åt Skolinspektionen att, inom ramen för sitt kvalitetsgranskningsuppdrag, följa upp och utvärdera den garanti för tidiga stödinsatser som riksdagen har beslutat om (prop. 2017/18:195, bet. 2017/18:UbU10, rskr. 2017/18:333). Uppdraget delredovisades till regeringen (Utbildningsdepartementet) den 18 december 2020 och ska slutredovisas senast den 16 december 2022 (U2018/03700/S delvis och U2018/03704/S).

I delredovisningen av regeringsuppdraget (dnr 2018:8016) har iakttagelser gjorts som avser läsåret 2018/19 (året innan garantins ikraftträdande), läsåret

2019/20 (första året med garantin) samt höstterminen 2020. Skolinspektionens utvärdering har i det här skedet inriktats mot förutsättningar för garantins genomförande, vidtagna stödinsatsers omfattning och inriktning samt förskoleklassens arbete med garantin.

I rapporten framhåller Skolinspektionen att iakttagelser från förskoleklassen hittills visar på svårigheter att använda kartläggningmaterialet som underlag för att utveckla undervisningen och för att utforma stöd till elever som behöver det. Material används och kartläggande aktiviteter genomförs, men elevers stödbehov uppmärksammas i varierande utsträckning. Lärare och specialpedagogisk personal samråder inte heller alltid i bedömning och analys för att omsätta resultatet av kartläggningen. Vidare leder resultaten från de genomförda aktiviteterna sällan till en utvecklad och anpassad undervisning eller till adekvat utformade stödinsatser till elever. Således uppnås inte enligt Skolinspektionen garantins syfte. Skolinspektionen framhåller att garantin är en ny del av lagstiftningen och att det kan ta tid innan arbetet får fäste och implementeras. Covid-19-situationen har även varit ansträngande för skolan under 2020. Syftet var dock att garantin genom förberedelser skulle fungera från hösten 2019. Skolinspektionen ser att viktigt utvecklingsarbete återstår.

Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven (U 2017:07)

Regeringen beslutade den 20 juli 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga och analysera skolornas stöd- och elevhälsoarbete och lämna förslag i syfte att skapa bättre förutsättningar för elever, såväl flickor som pojkar, att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (dir. 2017:88, 2018:33 och 2019:38).

I utredningens slutbetänkande Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (SOU 2021:11) framgår att utredningen har sett över stödlagstiftningen men bedömer att det befintliga regelverket har en fungerande utformning. Ytterligare specificerade krav i lagstiftningen skulle enligt utredningen riskera att leda till en detaljstyrning som innebär en begränsning av skolornas möjligheter att utforma sitt arbete. Utredningen bedömer vidare att hälsoperspektivet framgår tillräckligt tydligt i lagstiftningen. Utredningen ser däremot ett behov av att förtydliga elevhälsans uppdrag. När det gäller det regelverk som berör styrning och ledning av skolans arbete bedömer utredningen att den generella lagstiftning som finns i dag är ändamålsenlig och att specifika perspektiv, som stöd- eller elevhälsoarbetet, inte bör pekas ut eftersom det skulle skapa behov av att peka ut även andra specifika områden. Utredningen ser i stället behov av åtgärder för att stärka elevhälsoprofessionerna, öka kompetensen att bedriva ett aktivt stöd- och elevhälsoarbete och erbjuda bättre verktyg för effektiva insatser på stöd- och elevhälsoområdet. Bland annat föreslår utredningen att det ska införas ett krav på tillgång till speciallärare eller specialpedagog inom elevhälsan för att höja kvaliteten på kartläggning av stödbehov och utformning av insatser samt för att lärare ska ges ett bättre stöd i arbetet med att utforma inkluderande

lärmiljöer. För att stödinsatser ska kunna utformas så att de ger effekt för elevers kunskapsutveckling behöver skolorna enligt utredningen bättre verktyg. Utredningen föreslår därför att Skolverket ska ges i uppdrag att ansvara för att ta fram kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd som kan bidra till att förbättra huvudmäns, rektorers och lärares möjligheter att välja effektiva insatser. Kunskapssammanställningarna ska tas fram tillsammans med Skolforskningsinstitutet och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) samt, där det är relevant, i samverkan med Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten. Betänkandet bereds av regeringen (Utbildningsdepartementet).

En tioårig grundskola

En särskild utredare har fått i uppdrag att föreslå hur en tioårig grundskola kan införas genom att förskoleklassen görs om till årskurs ett (dir. 2020:24). Syftet är att förbättra kunskapsresultaten genom att eleverna ges mer undervisning utifrån grundskolans kursplaner och inom den regel- och kompetensmässiga struktur som grundskolan har. Även de motsvarande obligatoriska skolformerna grundsärskolan, specialsolan och sameskolan ska utökas med ett år genom att förskoleklassen omvandlas till en ny första årskurs. Utredaren ska även bl.a. föreslå vilka behörighetskrav som ska gälla för lärare som ska bedriva undervisning i den nya första årskursen i dessa skolformer och vilken fortbildning och kompetensutveckling som bör genomföras för förskollärare och lärare. Uppdraget ska redovisas senast den 26 april 2021.

Regeringen beslutade i mars 2021 om ett nytt statsbidrag som ska användas för fortbildning av förskollärare verksamma i förskoleklassen. Det är en del av arbetet med att förbereda för att införa en tioårig grundskola. Syftet är att förskollärare ska få behörighet att undervisa i grundskolans första årskurser. I år avsätts 100 miljoner kronor för satsningen. Förordningen träder i kraft den 1 april 2021.

I regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende Skolverket gav regeringen myndigheten i uppdrag att erbjuda förskollärare verksamma i förskoleklassen fortbildningsinsatser inför ett införande av en tioårig grundskola. Universitet och högskolor kommer på uppdrag av Skolverket att kunna anordna sådan fortbildning och utbildningen ska omfattas av det statsbidrag som regeringen nu har beslutat om. Villkoren innebär att statsbidrag lämnas under förutsättning att huvudmannen betalar minst 80 procent av förskollärarens lön i ersättning under tiden som denne fortbildar sig. Statsbidraget ska motsvara 70 procent av huvudmannens kostnad för ersättning. För satsningen avsätts 100 miljoner kronor 2021. År 2022 avsätts 190 miljoner kronor och från 2023 och framåt 170 miljoner kronor årligen.¹

¹<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/03/ny-fortbildningssatsning-forbereder-for-ett-inforande-av-en-tioarig-grundskola/>

Lärotider, lovskola och läxhjälp

Gällande rätt

Lärotider

I 3 kap. skolförordningen (2011:185) finns det bestämmelser om lärotider som gäller för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan, om inte annat anges. I bestämmelserna sägs att läsåret ska ha minst 178 skoldagar och minst 12 lovdagar och ska börja i augusti och sluta i juni. Det är huvudmannen som beslutar vilka datum som höst- och vårterminerna ska börja och sluta (2 och 3 §§). Elevernas skolarbete ska förläggas måndag till fredag och vara så jämnt fördelat över dessa dagar som möjligt. Skolarbetet ska även förläggas så att eleverna så långt som möjligt får sammanhållna skoldagar (4 §). För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (6 §).

Det är skolans rektor som bestämmer vilken tid skoldagen ska börja och sluta. Det gäller i alla skolformer (www.skolverket.se). Det följer av bestämmelser i skollagen om att det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Vidare sägs i skollagen att det är rektorn som beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen).

Läxhjälp

Förordningen (2014:144) om statsbidrag för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid innehåller bestämmelser om statsbidrag för frivilligt anordnande av hjälp med läxor eller annat skolarbete till elever. Enligt förordningen får statsbidrag lämnas till den som är huvudman för en grundskola, grundsärskola, sameskola eller specialskola och till en ideell förening som arbetar med att ge hjälp med läxor eller annat skolarbete. Syftet med statsbidraget är dels att öka möjligheterna för alla elever att utvecklas så långt som möjligt i sitt lärande, dels att bidra till en ökad likvärdighet.

Lovskola

Enligt bestämmelser i skollagen är huvudmän skyldiga att i vissa situationer erbjuda elever i grundskolan undervisning under skollov (10 kap. 23 a–23 f §§ skollagen). Enligt bestämmelserna ska en huvudman erbjuda lovskola till elever som avslutat årskurs 8 och som riskerar att i nästa årskurs inte nå kunskapskraven för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskola ska även erbjudas elever som har avslutat årskurs 9 utan att ha uppnått sådan behörighet. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 8 respektive 9 och uppgå till minst 50 timmar i båda fallen.

Enligt förordningen (2014:47) om statsbidrag för undervisning under skollov lämnas statsbidrag till den som är huvudman för en grundskola, sameskola, specialskola eller gymnasieskola bl.a. för elever som går i årskurs 6–9 i

grundskolan, årskurs 6 i sameskolan eller årskurs 7–10 i specialskolan och som deltar i undervisning under skollov under läsåret eller under sommaren efter att någon av dessa årskurser har avslutats.

Pågående arbete

Utredningen om mer tid till undervisning (U 2020:01)

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur elever som riskerar att inte bli behöriga till gymnasieskolans nationella program ska ges bättre förutsättningar (dir. 2020:21). Utredaren ska bl.a. ta ställning till vilka skolformer och årskurser som bör omfattas av en läxhjälpsgaranti, föreslå hur elever i dessa skolformer och årskurser som riskerar att inte nå behörighet till gymnasieskolans nationella program ska garanteras läxhjälp samt bedöma i vilka skolformer och årskurser som behovet av en läxhjälpsgaranti är störst och lämna skalbara alternativa förslag. Utredaren ska vidare ta ställning till om huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola även ska gälla elever i årskurs 6 och 7 och på gymnasieskolans introduktionsprogram samt bedöma i vilka skolformer och årskurser som behovet av lovskola är störst och lämna skalbara alternativa förslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 12 april 2021.

Ökade statsbidrag för läxhjälp och undervisning under skollov

För att ge ytterligare möjlighet till stöd för elever i grundskolan och gymnasieskolan som exempelvis riskerar att inte uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program eller lämna gymnasieskolan utan en gymnasieexamen har statsbidragen för läxhjälp och undervisning under skollov ökats med 170 000 000 kronor 2021. Regeringen har beräknat en ökning av statsbidragen med 100 000 000 kronor 2022 och 2023 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att regeringen satsar på högre kunskapsresultat i en jämlik kunskapsskola. Fokus i skolan ska vara på kunskap och bildning. Alla elever har rätt att utvecklas och skolan ska ge alla möjlighet att nå kunskapsmålen oavsett bakgrund och behov. Därför måste alla skolor vara bra skolor. Utskottet kan konstatera att ett flertal yrkanden handlar om förslag på olika åtgärder för att höja kunskapsresultaten i skolan. Utskottet vill därför peka på en rad olika insatser och fortsatta reformer som nu äger rum för att stärka skolorna och ytterligare höja elevernas kunskapsresultat.

Utskottet vill påminna om den viktiga läsa-skriva-räkna-garanti som infördes i skollagen 2019 och som har till syfte att elever ska få stöd tidigt utifrån sina behov. Utskottet är medvetet om de svårigheter som finns för att implementera garantin och inser att det måste få ta tid innan arbetet får fäste i skolorna, särskilt med hänsyn till den ansträngande covid-19-situationen som varit under 2020.

Utskottet vill även påminna om den reform som från höstterminen 2018 innebär att skolplikten är tioårig i och med att förskoleklassen gjorts obligatorisk (prop. 2017/18:9, bet. 2017/18:UbU7, rskr. 2017/18:43). En statlig utredning arbetar nu också med att ta fram förslag på hur grundskolan kan göras tioårig. En tioårig grundskola som enligt utskottets mening kan bidra till att förbättra kunskapsresultaten genom att eleverna ges mer undervisning utifrån grundskolans kursplaner och inom den struktur som grundskolan har. Vidare har regeringen beslutat om ett nytt statsbidrag för fortbildning av förskollärare verksamma i förskoleklassen som en del av arbetet med att förbereda för att införa en tioårig grundskola.

Utskottet avvaktar även regeringens beredning av slutbetänkandet Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (SOU 2021:11). Utskottet kan konstatera att utredningen bedömer att den gällande stödlagstiftningen har en fungerande utformning, men att den anser att skolorna behöver bättre verktyg i form av kunskapssammanställningar som utredningen föreslår att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram. Utredningen ser också ett behov av att förtydliga elevhälsans uppdrag.

Yrkandet om tydliga och tidiga former av kunskapsuppföljningar i grundskolan anser utskottet vara delvis tillgodosett med hänvisning till att riksdagen har beslutat om en möjlighet till betyg från årskurs 4 (bet. 2020/21:UbU9, rskr. 2020/21:212).

När det sedan gäller yrkanden om lovskola och läxhjälp hänvisar utskottet till utredningen om mer tid till undervisning (U 2020:01) som bl.a. ska ta ställning till vilka skolformer och årskurser som bör omfattas av en läxhjälpagaranti. Utredaren ska vidare ta ställning till om huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola även ska gälla elever i årskurs 6 och 7 och på gymnasieskolans introduktionsprogram samt bedöma i vilka skolformer och årskurser som behovet av lovskola är störst (dir. 2020:21).

Utskottet avstyrker med hänvisning till gällande rätt och vidtagna och pågående åtgärder motionerna 2020/21:1020 (C), 2020/21:1832 (SD) yrkande 73, 2020/21:1933 (SD) yrkande 20, 2020/21:1979 (M) yrkande 1, 2020/21:2032 (SD) yrkande 48, 2020/21:2733 (MP), 2020/21:3050 (MP) yrkande 9, 2020/21:3139 (M) yrkande 17, 2020/21:3280 (L) yrkandena 1 och 8, 2020/21:3319 (M) yrkande 17, 2020/21:3405 (KD) yrkande 20 och 2020/21:3626 (KD) yrkande 81.

Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet.

Jämför reservation 5 (V), 6 (KD) och 7 (L).

Motionerna

Ansvarsfördelningen

I motion 2020/21:2448 av Teresa Carvalho (S) anser motionären att man ska överväga nya modeller för såväl den statliga som den kommunala styrningen av skolan. Det är enligt motionären viktigt att rikta mer av resurserna till de skolor som har tuffast förutsättningar och att elever med de svåraste förutsättningarna får möta de skickligaste lärarna.

I partimotion 2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 föreslår motionären att regeringen bör utreda möjligheten att flytta ansvaret för Same-skolstyrelsen till Sametinget. Det skulle enligt motionärerna förbättra förutsättningarna för samisk utbildning och innebära en tydligare styrning.

I kommittémotion 2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 71 behandlar motionärerna behovet av en utredning av ett förstatligande av skolan, med möjlighet till statlig finansiering av skolan som en medelväg, för att skapa mer jämlika villkor. En så stor förändring som ändrat huvudmannaskap bör inte enligt motionärerna genomföras utan grundliga analyser och begrundanden.

I yrkande 76 vill motionärerna att Skolverket ska få i uppdrag att ta fram en modell för ökad statlig styrning och ökad likvärdighet i kvalitetsarbetet i stället för att varje skola, som idag, tar fram sitt eget systematiska kvalitetsarbete.

I kommittémotion 2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 2 begärs att skolan ska vara statlig senast den 1 januari 2026. Motionärerna menar att det är avgörande att en färdplan för förstatligandet av skolan nu tas fram. Med staten som huvudman skapas bättre förutsättningar för långsiktigt hållbara villkor för den svenska skolan samtidigt som likvärdigheten blir bättre.

Resursfördelningen

I motion 2020/21:854 av Lena Rådström Baastad (S) yrkande 1 behandlar motionären frågan om vikten av att öka jämlikheten i skolan så att alla barn och unga får en bra start och goda förutsättningar vidare i livet. Det finns enligt motionären oacceptabla skillnader i vilka möjligheter barn och unga har för att klara skolan.

I yrkande 2 vill motionären att man ska beakta behovet av att minska skolsegregationen. Skolan måste enligt motionären bli bättre på att kompensera för ojämlika förutsättningar.

I motion 2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 2 vill motionärerna att man ska överväga att ändra systemet med skolpengen. Motionärerna framhåller att skolpengen behöver ses över som en del i arbetet i att säkerställa likvärdigheten och för att ge alla skolor goda förutsättningar till en bra och kompenserande skola.

I motion 2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkande 6 önskar motionärerna att man ser över om skolpengen kan följa med fler elever som går i skola utomlands när föräldrarna är utlandsstationerade. Motionärerna framhåller att en skola utomlands måste följa svensk läroplan för att skolpengen ska betalas ut.

I kommittémotion 2020/21:300 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 begärs att regeringen bör utreda hur skolpengssystemet skulle kunna ersättas med en finansieringsmodell som bättre gynnar alla skolor. Resursfördelningen ska enligt motionärerna utgå ifrån behoven så att de ekonomiska resurserna prioriteras och fördelas till de insatser som spelar störst roll för elevernas kunskapsutveckling.

I yrkande 4 anser motionärerna att regeringen bör utreda hur skolpliktsavdraget ska kunna återinföras för en mer rättvis fördelning av resurserna till skolan. Motionärerna framhåller att villkoren inte är lika för kommunala och privata skolor utan en kommun är skyldig att erbjuda alla skolpliktiga elever utbildning, måste garantera att alla barn som flyttar till kommunen har en skola att gå till och ha en beredskap för att ta emot elever från friskolor som går i konkurs.

Partimotion 2020/21:3233 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 2 behandlar frågan om satsningar på skolor i utsatta områden. Motionärerna anser att pedagogiska insatser och satsningar i högre utsträckning måste utformas enligt en behovsstyrd princip. Skolan ska vara som starkast där elevernas förutsättningar är som svagast.

I kommittémotion 2020/21:2720 av Johanna Öfverbeck m.fl. (MP) yrkande 8 framhåller motionärerna att tidiga skolmisslyckanden, dålig anknytning till skolan och en dålig skolmiljö är riskfaktorer för en ung persons kriminella utveckling. Enligt motionärerna ska skolans resurser fördelas så att de skolor som har större behov ska få mer ekonomiska resurser.

Även i kommittémotion 2020/21:2727 av Karolina Skog m.fl. (MP) yrkande 6 vill motionärerna att skolans resurser ska fördelas så att de skolor som har större behov ska få mer ekonomiska resurser.

I kommittémotion 2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 1 önskar motionärerna ett ökat statligt ansvarstagande för en jämlik skola. Motionärerna kan inte acceptera ett samhälle där barn får olika livschanser beroende på vilken skola de går i.

Ansvarsfördelningen

Gällande rätt

Skolväsendet omfattar skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och kommunal vuxenutbildning. I skolväsendet ingår också fritidshemmet (1 kap. 1 § skollagen). Obligatoriska skolformer är grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola.

Riksdagen och regeringen har ett övergripande nationellt ansvar för skolväsendets resultat och utveckling. Staten anger nationella mål, krav och riktlinjer för verksamheterna i skollagen, läroplanerna och andra författningar. Staten ansvarar för tillsyn, statlig kvalitetsgranskning samt nationell uppföljning och utvärdering genom de statliga förvaltningsmyndigheterna inom området (Skolverket och Skolinspektionen).

I 2 kap. skollagen finns bestämmelser om huvudmän och ansvarsfördelning inom skolväsendet. Inom skolväsendet är staten huvudman för specialskolan och sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet vid en skolenhet med specialskola eller sameskola. Kommuner, i vissa fall regioner, och enskilda kan vara huvudmän för övriga skolformer (förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och fritidshemmet). Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Det innebär att huvudmännen ansvarar för att inom regelverkets ramar bedriva och organisera sin verksamhet så att målen nås.

Skolmyndighetsutredningen (U 2017:04)

2017 års Skolmyndighetsutredning överlämnade sitt betänkande Statliga skolmyndigheter – för elever och barn i en bättre skola (SOU 2018:41) till regeringen i juni 2018. Utredningen innehåller ett förslag om att Sametinget ska bli huvudman för sameskolorna och att Sameskolstyrelsen därmed föreslås upphöra som myndighet. Betänkandet bereds av regeringen (Utbildningsdepartementet).

Beslutsunderlag för statligt huvudmannaskap

Av den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet från januari 2019 framgår att ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för statligt huvudmannaskap för skolan tas fram. Även av regeringsförklaringen från den 21 januari 2019 framgår att ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för statligt huvudmannaskap för skolan tas fram.

Utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan (U 2020:07)

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för samtliga skolformer utom förskolan och den kommunala vuxenutbildningen (dir. 2020:140). Uppdraget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Utredaren ska bl.a. föreslå hur staten kan ta över arbetsgivarskapet för lärare och skolläda och eventuellt övriga yrkesgrupper i de skolor som i dag drivs av offentliga huvudmän, föreslå en finansieringsmodell där staten ansvarar för finansieringen av skolan, föreslå hur staten kan ta över ansvaret för ledning av utbildningen och den dagliga driften i de skolor som i dag drivs av offentliga huvudmän, och analysera konsekvenserna för bl.a. det kommunala självstyret, möjligheter till anpassning utifrån lokala behov och förutsättningar samt möjligheter till ansvarsutkrävande. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022.

Resursfördelningen*Bakgrund och gällande rätt*

Den största delen av verksamheterna inom skolväsendet bedrivs av kommunerna och finansieras dels med kommunala skatteintäkter, dels med statsbidrag som riksdagen beslutar om efter förslag från regeringen i budgetpropositionen. Statsbidragen kan vara generella eller riktade. De generella statsbidragen finns inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna, som bereds av finansutskottet, och de riktade statsbidragen finns inom bl.a. utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, som bereds av utbildningsutskottet. Därutöver ersätts kommunsektorn för ökade kostnader till följd av reformer inom utbildningsområdet i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Sådana ersättningar finns också inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna.

Kommunerna fördelar resurser för utbildning inom skolväsendet dels till sina egna förskole- och skolenheter, dels till andra huvudmän enligt särskilda bestämmelser om bidrag till fristående verksamheter, interkommunal ersättning och ersättning till statliga skolor. Enligt 2 kap. 8 b § skollagen ska kommuner fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Paragrafen omfattar fördelning av resurser såväl till kommunernas egna verksamheter som till enskilda huvudmän. Det är alltså förutsättningarna och behoven som ska vara styrande vid resursfördelningen. Bestämmelsen reglerar inte närmare hur resurserna ska fördelas men anger att de ska fördelas utifrån dessa grunder (prop. 2013/14:148, bet. 2013/14:UbU21, rskr. 2013/14:292).

Bidraget till fristående verksamheter, dvs. verksamheter med enskild huvudman, består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna verksamheten – den s.k. likabehandlingsprincipen (10 kap. 37–39 §§, 11 kap. 36–38 §§, 14 kap. 15–

17 §§, 16 kap. 52–55 §§ och 19 kap. 45–48 §§ skollagen). Den 1 juli 2017 ändrades bestämmelserna i skollagen om bidrag till enskilda huvudmän för förskolor och skolor i form av tilläggsbelopp för särskilt stöd till barn och elever (se bl.a. 10 kap. 39 §). Genom ändringarna förtydligades det att tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov. Vidare bedömde regeringen att ett tilläggsbelopp också kan lämnas för sådana extraordinära stödåtgärder som ett barn eller en elev behöver i undervisningen. Syftet med åtgärderna var att säkerställa att enskilda huvudmän för förskolor och skolor får de resurser som behövs för att tillgodose varje barns och elevs behov av särskilt stöd (prop. 2015/16:134, bet. 2015/16:UbU19, rskr. 2015/16:255). Sedan den 1 augusti 2017 får tilläggsbeloppet även omfatta situationen när elever deltar i lovskola (prop. 2016/17:156, bet. 2016/17:UbU22, rskr. 2016/17:293).

Riktade statsbidrag till skolan

I budgetpropositionen för 2021 framhöll regeringen att den kvarstår vid sin ambition i budgetpropositionen för 2018 om att de riktade statsbidragen på utbildningsområdet ska bli betydligt färre och enklare. Regeringen framhöll att det även i fortsättningen kommer att finnas ett behov av att staten riktar väl avvägda statsbidrag till specifika verksamhetsområden med stora utvecklingsbehov (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Skolsatsning i utsatta områden

I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen en kraftig ökning av det statliga stödet till skolor i områden med socioekonomiska utmaningar. Regeringen ökade för ändamålet anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 385 000 000 kronor 2021 och beräknade en ökning med 420 000 000 kronor 2022 och därefter med 405 000 000 per år fr.o.m. 2023. I propositionen framgick att riktade satsningar ska gå till förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i utsatta områden.

Skolmiljarden

I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen en tillfällig allmän förstärkning av det statliga stödet till skolväsendet med 1 miljard kronor under 2021. Det är en skolsatsning på t.ex. ökad undervisningstid, mer läxhjälp och bättre arbetsmiljö för lärare (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

På Skolverkets webbplats framgår att stödet betalas ut vid två tillfällen under 2021. Hälften av pengarna betalas ut i februari 2021 och den andra hälften betalas ut i juni 2021 till samtliga kommuner i landet. Pengarna ska användas till insatser i kommunala och fristående skolor. Bidraget syftar till att öka förutsättningen för alla barn och elever att få den utbildning de har rätt till, trots pandemin. Det är upp till varje kommun att själv bestämma hur pengarna ska användas för att trygga barnens rätt till utbildning.

Kommunernas bidrag till enskilda huvudmän ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag (www.skolverket.se).

Det statliga stödet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling

Efter förslag från regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 avsnitt 10) infördes ett statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklassen och grundskolan (anslaget *1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling*). Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2020 en förstärkning av anslaget med 1 385 500 000 kronor 2020 och beräknade en ökning av anslaget med 2 730 000 000 kronor fr.o.m. 2021. För 2020 anvisades 4 885 500 000 kronor till anslaget (prop. 2019/20:1 utg.omr. 16, bet. 2019/20:UbU1, rskr. 2019/20:120) och för 2021 anvisades 6 230 000 000 kronor till anslaget 1:15. För 2022 och 2023 beräknas anslaget uppgå till 6 230 000 000 kronor respektive 6 230 000 000 kronor (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Utredningen om en mer likvärdig skola

I betänkandet *En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning* (SOU 2020:28) har utredningen lämnat förslag för en förbättrad resursfördelning. Utredningens centrala bedömningar och förslag vad gäller resursfördelningen är bl.a. att staten behöver ta ett större ansvar för ökad likvärdighet. Staten bör enligt utredningen använda finansiella styrmedel i syfte att minska de skillnader mellan kommuner och huvudmän som kvarstår då hänsyn tagits till skillnader i förutsättningar och uppdrag, samt för att säkra en socioekonomisk kompensation. Vidare föreslår utredningen att ett flertal riktade statsbidrag ska slås samman till ett sektorsbidrag. Utredningen föreslår även att beräkningen av grundbeloppet för enskilda huvudmän ska förändras. Elevens hemkommun ska göra ett avdrag för de merkostnader som hemkommunen har till följd av sitt ansvar att dels erbjuda alla barn i kommunen en plats i en skola nära hemmet, dels ha beredskap att ta emot nya elever. Beräkningen av avdraget ska redovisas och motiveras. Betänkandet har remissbehandlats och bereds av regeringen (Utbildningsdepartementet).

Lagrådsremissen Vissa skollagsfrågor

I lagrådsremissen *Vissa skollagsfrågor* (U2018/03429/GV), som regeringen överlämnade till Lagrådet den 30 augusti 2018, föreslogs ändringar i skollagen i fråga om systemet för bidrag till enskilda huvudmän för barn och elever som går i fristående förskolor, skolor eller fritidshem. Frågan bereds av regeringen (Utbildningsdepartementet).

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågor om ansvarsfördelningen i skolväsendet och styrningen av skolan vill utskottet påminna om att Utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan (U 2020:07) har ett uppdrag som bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Utredaren ska bl.a. föreslå hur staten kan ta över arbetsgivarskapet för lärare och skolledare och eventuellt övriga yrkesgrupper i de skolor som i dag drivs av offentliga huvudmän och föreslå en finansieringsmodell där staten ansvarar för finansieringen av skolan. Utskottet vill även uppmärksamma att Skolmyndighetsutredningens (U 2017:04) betänkande Statliga skolmyndigheter – för elever och barn i en bättre skola (SOU 2018:41) innehåller ett förslag om att Sametinget ska bli huvudman för sameskolorna och att Sameskolstyrelsen därmed föreslås upphöra som myndighet. Utskottet avvaktar regeringens beredning av dessa frågor.

När det gäller yrkanden som behandlar frågor om resursfördelningen inom skolväsendet vill utskottet inledningsvis påminna om det ansvar som kommunerna har enligt skollagen att fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov och att resurserna ska fördelas såväl till kommunernas egna verksamheter som till enskilda huvudmän. Vid fördelning av resurser till enskilda huvudmän ska grundbeloppet bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning till den egna grundskolan. När det gäller tilläggsbeloppet för en elev som behöver särskilt stöd ska det vara individuellt bestämt utifrån barnets eller elevens behov. Utskottet avvaktar även regeringens beredning av betänkandet En mer likvärdig skola – minskad skolegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28), vari det finns förslag om avdrag för de merkostnader som en hemkommun har till följd av sitt ansvar för att dels erbjuda alla barn i kommunen en plats i en skola nära hemmet, dels ha beredskap att ta emot nya elever. Utskottet kan konstatera att det inte finns någon skyldighet i skollagen (2010:800) eller annan lagstiftning för kommuner att finansiera skolgång i skolor utanför landets gränser.

Utskottet kan vidare konstatera att regeringen i budgetpropositionen för 2021 anser att det även i fortsättningen kommer att finnas ett behov av att staten riktar väl avvägda statsbidrag till specifika verksamhetsområden med stora utvecklingsbehov (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141). Utskottet vill även hänvisa till det statliga stödet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklassen och grundskolan som infördes 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 avsnitt 10). Vidare har regeringen infört en tillfällig allmän förstärkning av det statliga stödet till skolväsendet, t.ex. till ökad undervisningstid, mer läxhjälp och bättre arbetsmiljö för lärare, med 1 miljard kronor under 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141). Regeringen har även i budgetpropositionen för 2021 gjort en särskild skolsatsning genom att öka det statliga stödet till skolor i områden med socioekonomiska utmaningar i utsatta områden. Utskottet avvaktar regeringens beredning av betänkandet En mer

likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28) och lagrådsremissen Vissa skollagsfrågor (U2018/03429/GV).

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2020/21:166 (V) yrkande 9, 2020/21:300 (V) yrkandena 3 och 4, 2020/21:854 (S) yrkandena 1 och 2, 2020/21:2198 (S) yrkande 2, 2020/21:2448 (S), 2020/21:2720 (MP) yrkande 8, 2020/21:2727 (MP) yrkande 6, 2020/21:3050 (MP) yrkande 1, 2020/21:3233 (L) yrkande 2, 2020/21:3280 (L) yrkande 2, 2020/21:3558 (M) yrkande 6 och 2020/21:3626 (KD) yrkandena 71 och 76.

Val av skola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om val av skola och skolstatistik.

Jämför reservation 8 (SD) och 9 (L).

Motionerna

Förutsättningar för skolval

I motion 2020/21:916 av Olle Thorell och Åsa Eriksson (båda S) framförs att man behöver överväga åtgärder för att bryta skolsegregationen. Motionärerna menar att det krävs ett helhetsgrepp för att bryta skolsegregationen och att reglerna för skolplacering, mottagande och urvalsgrunder i så fall måste ses över i sin helhet.

I motion 2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 1 vill motionärerna främja en blandad skola. Motionärerna framhåller att genom att värna en blandad skola, med barn och unga från olika samhällsgrupper och bostadsområden i de skolor som i dag är starkt segregerade, kan en likvärdig skola som är inkluderande skapas.

I motion 2020/21:2421 av Azadeh Rojhan Gustafsson och Alexandra Völker (båda S) lyfts behovet av att överväga att även kommunala skolor ska kunna tillämpa syskonförtur som urvalsgrund vid placering av elever. Motionärerna gör gällande att syskonförtur erbjuds av fristående skolor, men inte av kommunala skolor, vilket ger kommunala skolor sämre möjligheter att erbjuda en bra skola för många barnfamiljer.

I kommittémotion 2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 5 vill motionärerna vidta åtgärder för att göra det fria skolvalet mer inkluderande. Motionärerna anser att det är en frihetsfråga att elever och familjer ska kunna få välja skola.

I motion 2020/21:1448 av Lina Nordquist (L) framför motionären att det behövs en översyn av möjligheten till skolskjuts för grundskoleelever som har vårdnadshavare i olika kommuner.

Offentliggöra skolstatistik

I motion 2020/21:1643 av Eva Lindh och Patrik Björck (båda S) vill motionärerna att man ska överväga att öka insynen och offentliggöra all statistik inom skolans område. Motionärerna framför bl.a. att skolan ska vara en plats för kunskap och att en fungerande marknad innebär att man kan göra välinformerade val. Det kan barn och deras föräldrar framgent inte göra menar motionärerna.

I motion 2020/21:2015 av Carina Ödebrink m.fl. (S) lyfts behovet av att överväga att införa offentlighetsprincipen i alla offentligt finansierade skolor. Motionärerna anser att det nya rättsläget får allvarliga konsekvenser för skolväsendets och allmänhetens tillgång till information. Elever och vårdnadshavare får t.ex. inte längre tillgång till den information de behöver för att kunna välja skola eller förskola menar motionärerna.

I motion 2020/21:2402 av Anna Johansson (S) framförs att man bör överväga offentlig redovisning av verksamhet som finansieras med offentliga medel. Motionärerna anser att det är orimligt att uppgifter som både är en förutsättning för att kunna följa upp och utvärdera skolans och enskilda skolors resultat och för elevers och föräldrars möjligheter att göra väl övervägda val hemlighålls med hänvisning till affärssekretess.

I kommittémotion 2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 vill motionärerna att regeringen ska återkomma med förslag som gör det möjligt att uppgifter om betygsresultat, elevsammansättning, andelen behöriga lärare, genomströmning och annan relevant information ska kunna lämnas ut av såväl kommunala som fristående skolor.

I motion 2020/21:3382 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2 vill motionärerna säkerställa tillgången till relevant skolstatistik för fristående skolor (yrkande 1) och för kommunala skolor (yrkande 2). Motionärerna anser det är av yttersta vikt att regeringen snarast agerar för att säkerställa att relevant statistik om enskilda skolor, oavsett huvudman, är offentlig och lättillgänglig.

I kommittémotion 2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 4 begär motionärerna att fristående skolor ska omfattas av offentlighetsprincipen. Motionärerna anser bl.a. att för att arbetet mot skolsegregationen ska kunna vara effektivt och för att skolvalet ska fungera behöver det finnas offentlig statistik tillgänglig för alla skolor.

Förutsättningar för skolval

Gällande rätt

Enligt 10 kap. 24 § skollagen ansvarar hemkommunen för att det kommer till stånd utbildning i grundskolan för alla som enligt skollagen har rätt att gå i grundskolan och som inte fullgör sin skolgång på annat sätt. Skyldigheten ska fullgöras genom att hemkommunen anordnar grundskola i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda. Om det finns särskilda skäl får hemkommunen komma överens med en annan

kommun om att denna i sin grundskola ska ta emot elever vars grundskoleutbildning hemkommunen ansvarar för.

Enligt 10 kap. 25 § skollagen har en elev rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta ett yttrande från elevens hemkommun. Särskilda skäl kan vara bl.a. mobbning och andra allvarliga konfliktsituationer. Prövningen ska göras av den kommun där barnet önskar fullgöra sin utbildning. Hemkommunens inställning i frågan om ersättning för mottagandet är utan betydelse i frågan om barnet ska tas emot eller inte (se prop. 2009/10:165 s. 737).

Att elever ska ha nära till skolan regleras i 10 kap. 29 § skollagen. I bestämmelsen sägs att varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt för eleverna från kommunikationssynpunkt. I paragrafen sägs vidare att varje kommun ska organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet. Avsteg från detta får dock göras om förhållandena är så speciella att det framstår som orimligt att kommunen måste anordna skolgång på sådant sätt att eleven kan bo kvar i hemmet under skolgången. Vid bedömningen ska särskild vikt fästas vid elevens ålder.

I 10 kap. 30 § skollagen anges att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola. I bestämmelsen sägs också att kommunen i annat fall endast får frångå elevens vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Enligt 10 kap. 32 § skollagen har elever i grundskola med offentlig huvudman rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Rätten till kostnadsfri skolskjuts gäller inte för de elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem. Om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen anordna skolskjuts även i dessa fall. I regeringens förarbeten till skollagen framgår att bedömningen av huruvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan få ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån vilken skyldighet kommunen hade haft ifall eleven valt att gå i den skola som han eller hon placerats i. I detta sammanhang framhålls också att frågor om växelvis boende och folkbokföring ligger utanför skollagens

tillämpningsområde och regleras i annan lagstiftning (prop. 2009/10:165, del 1 av 2, s. 381).

Utredningen om en mer likvärdig skola (U 2018:05)

Utredningen om en mer likvärdig skola överlämnade sitt betänkande till regeringen i april 2020 (SOU 2020:28). Utredningens uppdrag har bl.a. varit att analysera och ta ställning till hur bestämmelserna om dels placering vid kommunala skolenheter, dels mottagande och urval till fristående skolor, bör ändras för att i större utsträckning främja en allsidig social sammansättning av elever inom förskoleklassen och grundskolan samt, vid behov, grundsärskolan. Utredaren skulle också analysera och ta ställning till behovet av följdändringar i andra bestämmelser, exempelvis bestämmelsen om rätten till skolskjuts.

Utredningen föreslog ett gemensamt skolval, där alla vårdnadshavare deltar och där alla skolor, både kommunala och fristående liksom sameskolan, är valbara, och som administreras av Skolverket. Det fria skolvalet föreslås av utredningen behållas och att det även fortsatt ska finnas en garanti för elever att bli placerade vid en kommunal skolenhet i närhet till hemmet om vårdnadshavaren inte önskar en annan skola.

Vilka urvalsgrunder till skolor som kommunala och enskilda huvudmän ska kunna tillämpa föreslås förändras och regleras. När det finns fler sökanden än platser vid en skola ska huvudmannen kunna välja att använda någon eller några av urvalsgrunderna syskonförtur, geografiskt baserat urval, kvot eller skolspår (för enskilda huvudmän verksamhetsmässigt samband). En huvudman ska också kunna välja att ge elever lika möjligheter att få en plats, dvs. att ett randomiserat urval görs bland de elever som önskar en viss skola. Urvalsgrunder som kötid eller verksamhetsmässigt samband mellan förskola och förskoleklass ska enligt utredningens förslag inte vara tillåtna.

Utredningen anser att både närhetsprincipen och syskonförtur syftar till att underlätta för familjer. Utredningen påpekar att närhet och vårdnadshavares önskemål är prioriterade före syskonförtur i skollagen, vilket i vissa kommuner har fått som konsekvens att syskon kan placeras vid olika skolor när det är fler sökande än platser vid en kommunal skolenhet. Utredningen anser att det ska vara tydligt att kommuner ska kunna använda syskonförtur vid placering av elever och föreslår därför att detta ska kunna utgöra en urvalsgrund vid kommunala skolenheter.

Utredningen föreslår vidare att rätten till skolskjuts inte ska gälla för elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den som de skulle ha placerats vid enligt principen om skolplacering i rimlig närhet till hemmet. Om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen anordna skolskjuts även i dessa fall.

Betänkandet har varit på remiss och remisstiden löpte ut den 30 november 2020. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Information om utbildningar

Enligt 29 kap. 19 § skollagen är kommuner skyldiga att informera vårdnadshavare och elever om utbildningar i förskolor, förskoleklasser, grundskolor, grundsärskolor, fritidshem, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor som erbjuds i eller av kommunen och om riksrekryterande utbildningar. Informationen ska utformas enligt vad som anges i 8 kap. 18 § andra stycket kommunallagen (2017:725), dvs. vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig. En skolhuvudman för förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan är vidare enligt 29 kap. 19 a § skollagen skyldig att lämna sådana uppgifter om verksamhetens organisation och ekonomiska förhållanden till Skolverket som behövs för allmänhetens insyn (prop. 2013/14:112, bet. 2013/14:UbU22, rskr. 2013/14:357).

Utbildningsguiden

Utbildningsguiden.skolverket.se är en webbplats för vägledning som riktar sig till elever, föräldrar, studerande och studie- och yrkesvägledare. På webbplatsen finns information och verktyg för att underlätta val av skola och utbildning, bl.a. en beskrivning av utbildningssystemet och de olika delarna, fakta om skolval och tips och råd om vad elever kan tänka på inför ett val av utbildning och skola. Det finns också tre olika söktjänster för att hitta och jämföra grundskolor, hitta och jämföra gymnasieskolor och program samt hitta utbildningar för vuxna. Vidare finns det en beskrivning av den svenska skolan på engelska och ytterligare fem språk (franska, arabiska, somaliska, persiska och dari) för den som är ny i Sverige. På Skolverkets webbplats framgår att med anledning av statistiksekretess uppdateras inte statistiken om t.ex. antagningspoäng, betyg och lärartäthet på webbplatsen i år.

Offentliggöra skolstatistik

Bakgrund och pågående arbete

Den 1 september 2020 beslutade Skolverket att inte längre publicera uppgifter som gör det möjligt att jämföra skolor, t.ex. elevers resultat, andel behöriga lärare och vilka skolor som finns i Sverige.

Bakgrunden till Skolverkets beslut är att Statistiska centralbyrån (SCB) sett över sin sekretesspolicy och med det gjort en ny bedömning som innebär att uppgifter om bl.a. fristående skolors genomströmning, betygsättning och sammansättning av elever omfattas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen, till skydd för den enskilde huvudmannen och därmed inte kan lämnas ut. Kammarrätten i Göteborg har gjort samma bedömning som SCB (dom den 16 december 2019 i mål nr 6267-19, den 28 februari 2020 i mål nr 6599-19 och den 18 maj 2020 i mål nr 7032-19).

Skolverkets beslut gäller även kommunala skolor eftersom lika villkor ska gälla för kommunala och enskilda huvudmän.

Efter att ha gjort ett nytt rättsligt ställningstagande ändrade Skolverket beslutet den 8 oktober 2020, vilket medförde att de uppgifter om skolor som fanns tillgängliga före september 2020 åter gjordes tillgängliga. Däremot ska nyare uppgifter om skolor enligt Skolverket även i fortsättningen omfattas av sekretess.

Regeringen gav i juni 2020 Skolverket respektive SCB i uppdrag att lämna förslag på hur information om skolor åter ska kunna offentliggöras. Myndigheterna redovisade sina förslag den 4 september 2020 (U2020/04580/GV, U2020/04581/GV). I promemorian Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (U2020/05409) sammanfattar Utbildningsdepartementet förslagen och bedömer att Skolverkets och SCB:s förslag delvis sammanfaller och förutsätter lagändringar. I promemorian framgår att förslagen och andra utkast till lösningar analyseras inom Utbildningsdepartementet. Oavsett vilken lösning som väljs kommer det enligt departementet att krävas ytterligare utredningsinsatser. Utbildningsdepartementet har i promemorian föreslagit en tillfällig lösning. Promemorian har varit ute på remiss och den 12 februari överlämnade regeringen en lagrådsremiss i ärendet till lagrådet.

I lagrådsremissen föreslås ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som innebär att en sekretessbrytande bestämmelse ska införas i lagen under en begränsad tid. Genom bestämmelsen ska Skolverket trots statistiksekretessen kunna få del av sådana uppgifter om en enskild huvudman inom skolväsendet som avser andra personliga eller ekonomiska förhållanden än huvudmannens intäkter och kostnader om de behövs i myndighetens verksamhet med

- nationell uppföljning och utvärdering
- nationella studier om måluppfyllelse
- internationella studier om skolväsendet
- stöd till skolutveckling
- hantering av statliga stöd och bidrag
- det nationella informationssystemet för skolväsendet eller
- redovisning och publicering av andra uppgifter om skolväsendet än vad som ingår i den officiella statistiken eller som följer av punkterna ovan.

Uppgifter om en enskild huvudman inom skolväsendet som avser andra personliga eller ekonomiska förhållanden än huvudmannens intäkter och kostnader ska även få lämnas till en kommun om de behövs för att kommunen ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt skollagen att fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barns och elevers olika förutsättningar och behov.

Ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2021 och upphävas den 1 juli 2023.

Av Statsrådsberedningens propositionsförteckning från den 12 januari 2021 framgår att propositionen Tidsbegränsad lösning för att säkerställa

tillgång till skolinformation är avsedd att lämnas till riksdagen senast den 23 mars 2021.

Utskottets ställningstagande

Förutsättningar för skolval

Utskottet vill när det gäller yrkanden som rör skolvalet hänvisa till utredningen om en mer likvärdig skola som överlämnade sitt betänkande till regeringen i april 2020. Utredningen föreslår bl.a. ett gemensamt skolval, där alla vårdnadshavare deltar och där alla skolor, både kommunala och fristående liksom sameskolan, är valbara, och som administreras av Skolverket. Det fria skolvalet föreslås av utredningen behållas och att det även i fortsättningen ska finnas en garanti för elever att bli placerade vid en kommunal skolenhet i närhet till hemmet om vårdnadshavaren inte önskar en annan skola.

För att främja en allsidig social sammansättning av elever föreslår utredningen förändrade regler för placering, mottagande och urval vid både kommunala och fristående skolor. När det finns fler sökande än platser vid en skola ska huvudmannen kunna välja att använda någon eller några av urvalsgrunderna syskonförtur, geografiskt baserat urval, kvot eller skolspår (för enskilda huvudmän verksamhetsmässigt samband). En huvudman ska också kunna välja att ge elever lika möjligheter att få en plats, dvs. att ett randomiserat urval görs bland de elever som önskar en viss skola. Utskottet inväntar regeringens beredning av betänkandet.

Utskottet vill när det gäller frågan om information om skolvalet framhålla regleringen i 29 kap. 19 § skollagen som bl.a. innebär att kommuner är skyldiga att informera vårdnadshavare och elever om utbildningar i förskolor, förskoleklasser, grundskolor och grundsärskolor, fritidshem, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor. Utskottet vill även nämna Skolverkets webbplats utbildningsguiden.skolverket.se som ger information om skolsystemet och skolvalet.

Vad gäller motionen om att det behövs en översyn av möjligheten till skolskjuts för grundskoleelever som har vårdnadshavare i olika kommuner konstaterar utskottet att det i grunden är närhetsprincipen, dvs. att eleven ska placeras i kommunal skola i sitt närområde, som styr rätten till skolskjuts. Utskottet finner inga skäl att ändra bestämmelserna.

Utskottet avstyrker mot denna bakgrund motionerna 2020/21:916 (S), 2020/21:1448 (L), 2020/21:2198 (S) yrkande 1, 2020/21:2421 (S) och 2020/21:3280 (L) yrkande 5.

Offentliggöra skolstatistik

Vad gäller motionerna om betydelsen av att offentliggöra skolstatistik hänvisar utskottet till den lagrådsremiss som regeringen har överlämnat till lagrådet med förslag om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som innebär att en sekretessbrytande bestämmelse ska införas i

lagen under en begränsad tid. Förslaget innebär att kommuner genom Skolverkets publika databaser på samma sätt som före det förändrade rättsläget och under den tid det tar att få till stånd en långsiktig lösning av informationsförsörjningen inom skolväsendet, kan få tillgång till de uppgifter på skolenhetsnivå som de behöver för sitt arbete med att fördela resurser inom skolväsende och för sin informationsskyldighet om utbildningar enligt 29 kap. 19 § skollagen. Förslaget möjliggör vidare att allmänhetens insyn i skolväsendet förenklas genom att de själva åter igen kan söka information i Skolverkets databaser. Regeringen har aviserat att den under våren 2021 avser att lämna propositionen Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation till riksdagen. Utskottet vill inte föregripa regeringens arbete i frågan.

Utskottet avstyrker mot denna bakgrund motionerna 2020/21:1643 (S), 2020/21:1935 (SD) yrkande 12, 2020/21:2015 (S), 2020/21:2402 (S), 2020/21:3050 (MP) yrkande 4 och 2020/21:3382 (SD) yrkandena 1 och 2.

Fristående skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om etablering av fristående skolor, ekonomiska förutsättningar och andra villkor för fristående skolor och fristående skolor med konfessionell inriktning.

Jämför reservation 10 (L).

Motionerna

Etablering av fristående skolor

I kommittémotion 2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 anser motionärerna att även befattningar som skolchef och rektor ska ingå i ägar- och ledningsprövningen. I dag ligger fokus på styrelsen, ägare samt bolagets ekonomi.

I motion 2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 4 anser motionären att kommunerna, som enbart har rätt att yttra sig över Skolinspektionens beslut, borde ha ett starkare inflytande när det gäller beslut om religiösa skolors etablering genom exempelvis en rätt att överklaga Skolinspektionens beslut.

Ekonomiska förutsättningar och andra villkor för fristående skolor

I motion 2020/21:1633 av Sanne Lennström och Marlene Burwick (båda S) vill motionärerna att man ser över bidragen till fristående skolor så att dessa speglar skolornas ansvar. Motionärerna anser att eftersom kommunerna har ett mer omfattande ansvar när det gäller skolan så skulle en justering av bidragen leda till att samtliga skolor i högre grad skulle konkurrera på lika villkor.

I motion 2020/21:2914 av John Weinerhall (M) yrkande 5 vill motionärerna att det möjliggörs att privatskolor helt eller delvis finansieras genom terminsavgifter. Med privata alternativ skulle enligt motionärerna konkurrensen bli bättre och många skulle förhoppningsvis välja att investera i sina barns framtid.

I motion 2020/21:764 av Magnus Jacobsson (KD) vill motionären att regeringen får i uppdrag att utreda hur skollagen kan skärpas i fråga om kommunernas ansvar gentemot fristående huvudmän. Motionären framhåller att det finns kommuner som väljer att obstruera mot lagstiftningen, exempelvis när skolpengen beräknas.

I kommittémotion 2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 3 anser motionärerna att vinster ska återinvesteras i skolverksamheten. Motionärerna framhåller att de skattepengar som går till skolan ska nå fram till eleverna och stärka utbildningens kvalitet.

I motion 2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 1 vill motionären hejda strömmen av skattemedel som går till islamistiska skolor.

I yrkande 8 vill motionären att man förbjuder ekonomiskt stöd från främmande makt för att bygga religiösa skolor m.m.

Fristående skolor med konfessionell inriktning

I motion 2020/21:2429 av Abraham Halef (S) anser motionären att man ska se över regelverket för religiösa friskolor samt etableringen av dessa. Motionären anser att alla skolor ska praktisera demokratiska arbetsformer, såväl skolor i kommunal regi som religiösa friskolor.

I motion 2020/21:3665 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 3 vill motionärerna bevara, värna och stödja Sveriges kristna friskolor. Motionären påpekar att det uttryckligen står i skolans läroplan att skolans värdegrund ska överensstämma med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism.

I kommittémotion 2020/21:3279 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6 vill motionärerna att man sätter stopp för nyetablering eller expanderings av religiösa förskolor.

I motion 2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 5 föreslår motionären att den kategori av religiösa skolor som har kopplingar till våldsbejakande miljöer ska stängas med omedelbar verkan.

I yrkande 6 föreslår motionären att religiösa skolor som inte har kopplingar till våldsbejakande extremism, men som medverkar till att bevara hedersförtryck med åtföljande könssegregation, utebliven undervisning i olika ämnen, bön på lektionstid och med en kvinnofientlig och ovetenskaplig inriktning bör stängas.

Etablering av fristående skolor

Gällande rätt

Grundläggande regler om godkännande av enskilda som huvudmän för skolväsendet finns i 2 kap. 5–7 §§ skollagen. Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och fritidshemmet. Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

Den 1 januari 2019 infördes ökade krav för att godkännas som enskild huvudman i 2 kap. 5 § skollagen (prop. 2017/18:158, bet. 2017/18:FiU43, rskr. 2017/18:356). Ändringarna innebär att godkännande endast får ges till den som genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt visar sig lämplig att bedriva sådan verksamhet. Den enskilde ska även ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Lagändringarna syftar till att säkerställa att privata utförare har tillräckliga förutsättningar att bedriva verksamhet med god kvalitet och stärka allmänhetens tilltro till sektorn.

Vidare krävs att personer som ingår i ägar- och ledningskretsen även i övrigt ska bedömas som lämpliga. Enligt 2 kap. 5 a § skollagen ingår följande personer i ägar- och ledningsprövningen: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Vid lämplighetsprövningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. Var och en i ägar- och ledningskretsen måste bedömas som lämplig. Det räcker alltså med att en person bedöms som olämplig för att kraven inte ska anses vara uppfyllda. De omständigheter som enligt förarbetena bör läggas till grund vid prövningen är framför allt tidigare brottslighet och ekonomisk misskötsamhet.

För att godkännande ska lämnas krävs även att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet en förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs dessutom att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

När Skolinspektionen handlägger ärenden om godkännande som enskild huvudman ska den kommun där utbildningen ska bedrivas ges tillfälle att yttra sig. När kommunen yttrar sig bör den bifoga en konsekvensbeskrivning till sitt yttrande (2 kap. 2 § skolförordningen [2011:185] och 2 kap. 2 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

Innan en enskild huvudman startar utbildningen ska den samråda om den kommande verksamheten med den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om utbildningen ska bedrivas i form av gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska kommunen ge närliggande kommuner tillfälle att medverka i samrådet (2 kap. 6 a § skollagen). Vidare gäller att Skolinspektionen inom ramen för sin tillsyn ska genomföra en kontroll av den verksamhet som en enskild huvudman avser att bedriva (etableringskontroll), om Skolinspektionen godkänner den enskilde som huvudman. Etableringskontrollen ska genomföras innan utbildningen startar (26 kap. 9 a § skollagen).

Skolinspektionen kan återkalla ett godkännande om huvudmannen inte har följt ett föreläggande och ett missförhållande är allvarligt eller om huvudmannen vid etableringskontrollen inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd (26 kap. 13 §). Ett godkännande får även återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande (26 kap. 14 § skollagen).

Ekonomiska förutsättningar och andra villkor för fristående skolor

Gällande rätt

En elevs hemkommun är skyldig att betala en s.k. skolpeng i form av ett grundbelopp till en fristående skola för varje elev som går där. Grundbeloppet ska avse ersättning för undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader. Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan. Kommunen är även skyldig att lämna ett tilläggsbelopp för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd, ska erbjudas modersmålsundervisning eller deltar i lovskola i grundskolan. Tilläggsbeloppet för en elev som är i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov. Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev som är i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen (se bl.a. 10 kap. 37–39 §§ och 16 kap. 52–54 §§ skollagen).

I 14 kap. skolförordningen och 13 kap. gymnasieförordningen finns närmare bestämmelser om vad ersättningen ska avse. Vidare finns bestämmelser om att en kommun som lämnar bidrag för en elev i bl.a. en fristående skola ska kunna redovisa för den enskilda huvudmannen hur bidraget har beräknats. Av redovisningen ska beloppen för lokalkostnader, administration och mervärdesskatt framgå. Om det inte finns särskilda skäl ska redovisningen även innehålla beloppen för övriga kostnadsslag var för sig (14 kap. 10 § skolförordningen och 13 kap. 10 § gymnasieförordningen).

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har avgjort två mål som handlar om hur storleken på tilläggsbelopp ska bestämmas. Utgångspunkten i målen är att kommuner beslutat att minska ersättningen för insatser av särskilt stöd till både kommunala och fristående skolor med hänsyn till kommunens budget. HFD

anser att kommunerna inte haft stöd för sina beslut att minska tilläggsbeloppen till fristående skolor. Enligt HFD framgår det av både skollagen, förarbeten och praxis att tilläggsbelopp ska baseras på en individuell bedömning av varje barns unika behov. Det gäller också enligt domstolen tilläggsbeloppets storlek. Vidare står det klart att likabehandlingsprincipen inte gäller direkt i fråga om tilläggsbelopp. HFD uttalar att när storleken på tilläggsbelopp ska bestämmas ska utgångspunkten vara att barnets behov av stöd kan tillgodoses i praktiken (mål nr 5544-18 och 1320-19).

Bakgrund och pågående arbete

Vissa skollagsfrågor

I lagrådsremissen Vissa skollagsfrågor (U2018/03429/GV), som regeringen överlämnade till Lagrådet den 30 augusti 2018, föreslås ändringar skollagen i fråga om systemet för bidrag till enskilda huvudmän för barn och elever som går i fristående förskolor, skolor eller fritidshem. Vidare görs bedömningar om redovisning av ekonomisk information på skolenhetsnivå. Frågan bereds av regeringen (Utbildningsdepartementet).

Januariöverenskommelsen

I den s.k. januariöverenskommelsen (Utkast till sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna) sägs följande:

Den enskildas valfrihet är en central del av den svenska välfärdsmodellen. Därför behövs en mångfald av aktörer och goda villkor för enskilt drivna verksamheter inom välfärden som underlättar den enskildes aktiva val. Regeringen kommer inte att driva eller arbeta vidare med förslag om vinstförbud eller andra förslag med syftet att införa vinstbegränsningar för privata aktörer i välfärden. Höga kvalitetskrav ska vara styrande. Detta kommer att uttryckas i vårändringsbudgeten 2019. Förslag kommer läggas för att säkerställa att alla aktörer inom välfärden oavsett driftform har likvärdiga villkor.

Tillstånd att ta emot offentlig finansiering inom bl.a. skollagsreglerad verksamhet

I samband med att riksdagen avlog proposition 2017/18:159 Tillstånd att ta emot offentlig finansiering inom socialtjänsten, assistansersättningen och skollagsreglerad verksamhet riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma till riksdagen med förslag om att inrätta nationella kvalitetskrav för verksamheter som bedrivs inom välfärdens områden (prop. 2017/18:159 punkt 2, bet. 2017/18:FiU44, rskr. 2017/18:357). Därmed biföll riksdagen motion 2017/18:4112 yrkande 2. I regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 (skr. 2019/20:75) framgår att den aktuella punkten hanteras inom ramen för de åtgärder som vidtas med anledning av den sakpolitiska överenskommelsen mellan Social-

demokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet. Regeringen framhöll i skrivelsen att den kommer att arbeta för att säkerställa att alla aktörer inom välfärden oavsett driftform har likvärdiga villkor.

I regeringens skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (skr. 2020/21:75) framgår att regeringen den 27 februari 2020 gav Skolforskningsinstitutet, Skolinspektionen, Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ett uppdrag om kvalitet och likvärdighet. Uppdraget redovisades i september 2020 (U2020/04709). I redovisningen ges förslag på delmål och indikatorer för uppföljning och analys av skolhuvudmännens verksamhet och resultaten av denna verksamhet. Förslagen omfattar nationella målsättningar, delmål, indikatorer och framgångsfaktorer. Dessa är tänkta att utgöra underlag för en framtida dialog mellan stat och huvudmän. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Utredningen om en mer likvärdig skola (U 2018:05)

I betänkandet En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28) lämnar utredningen förslag om att beräkningen av grundbeloppet för enskilda huvudmän ska förändras. Elevens hemkommun föreslås få göra ett avdrag för de merkostnader som hemkommunen har till följd av sitt ansvar att dels erbjuda alla barn i kommunen en plats i en skola nära hemmet, dels ha beredskap att ta emot nya elever. Beräkningen av avdraget ska redovisas och motiveras. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom regeringskansliet.

Borttagandet av riksinternatskolor

Skollagen ändrades 2015 så att regeringen inte längre kan besluta om att en skola ska ha ställning som riksinternat. Det innebar att det inte längre var möjligt för de skolor som haft ställning som riksinternat att ta ut elevavgifter.

De tidigare riksinternatskolorna hade till uppgift att anordna grundskola och gymnasieskola eller endera av dessa skolformer för i första hand utlandssvenska elever. Vid tidpunkten för beslutet fanns det tre riksinternatskolor: Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket, Lundsbergs skola och Grennaskolan. Utbildningsutskottet ansåg att ändringarna skulle komma att bidra till att stärka likvärdigheten inom skolväsendet och att det saknades skäl för att vissa skolor skulle få ta ut avgifter för utbildningskostnader. I betänkande 2014/15:UbU5 Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige påminde utbildningsutskottet om att det i förarbetena till skollagen fastslås att principen om avgiftsfri utbildning är en av hörnstenarna inom den svenska utbildningspolitiken och att rätten till en likvärdig utbildning av hög kvalitet aldrig får vara beroende av en enskild individs ekonomiska förutsättningar (prop. 2014/15:39, bet. 2014/15:UbU5, rskr. 2014/15:109).

Fristående skolor med konfessionell inriktning

Offentliga huvudmän

Av 1 kap. 6 § skollagen framgår att utbildningen – dvs. den verksamhet inom vilken undervisningen sker utifrån bestämda mål – vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell. Av förarbetena till skollagen framgår bl.a. att för att undervisning i t.ex. religionskunskap eller historia som innebär en fördjupning i en viss religions troslära ska anses som icke-konfessionell måste den, som all utbildning i skolväsendet, vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och vara saklig och allsidig. Det innebär bl.a. att det i själva undervisningen inte får förekomma några som helst inslag av utövande bekännelsekaraktär (prop. 2009/10:165 s. 227). Det anges också att bestämmelsen innebär att huvudmannen har ett ansvar för att se till att eleven inte blir ensidigt påverkad i olika trosfrågor (s. 636). I 1 kap. 3 § skollagen definieras undervisning som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och utbildning definieras som den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål.

Fristående huvudmän

Enskilda huvudmän har ett visst utrymme att bedriva en verksamhet med konfessionella inslag. Enligt 1 kap. 7 § skollagen ska undervisningen vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem vara icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem får ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt. Detta innebär att för den del av utbildningen som inte är undervisning får en fristående förskola eller skola med konfessionell inriktning ha konfessionella inslag, men deltagandet ska vara frivilligt för den enskilda eleven.

Utredningen om konfessionella inslag i skolväsendet (U 2018:02)

Utredningen om konfessionella inslag i skolväsendet har haft i uppdrag att analysera regelverket för konfessionella inslag i skolväsendet och bl.a. lämna sådana författningsförslag som behövs för att ett etableringsstopp för fristående skolor med konfessionell inriktning ska kunna införas (dir. 2019:25).

Utredningen har lämnat sina förslag och bedömningar i betänkandet Nya regler för skolor med konfessionell inriktning (SOU 2019:64). Utredningen har utarbetat definitioner av begreppen konfessionell inriktning och icke-konfessionell inriktning. Som ett led i detta arbete har utredningen också identifierat ett behov av att definiera begreppet konfessionella inslag. Definitionerna ska enligt utredningens förslag placeras i 1 kap. 3 § skollagen och bör enligt utredningen utformas med hänsyn till internationella åtaganden,

t.ex. Europakonventionen och barnkonventionen. Begreppet konfessionella inslag bör enligt utredningen definieras som inslag som innehåller bekännande eller förkunnande delar som tillhör en viss religion. Konfessionell inriktning definieras som verksamhet där det får förekomma konfessionella inslag som initieras och genomförs av huvudmannen. Icke-konfessionell inriktning definieras som verksamhet där det inte får förekomma konfessionella inslag som initieras och genomförs av huvudmannen.

Konfessionella inslag ska, enligt utredningens förslag, endast få förekomma vid en fristående skola, en fristående förskola eller ett fristående fritidshem om huvudmannen för verksamheten har anmält till tillsynsmyndigheten att verksamheten har en konfessionell inriktning. En enskild som ansöker om att bli godkänd som huvudman för en förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller ett fritidshem ska på motsvarande sätt i sin ansökan ange om verksamheten ska ha en konfessionell inriktning. Anmälan bör endast avse att verksamheten har konfessionell inriktning – inte vilken konfession det gäller.

Kraven på att deltagande är frivilligt föreslås skärpas. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn respektive elever är införstådda med att deltagandet i utbildningsmoment med konfessionella inslag är frivilligt.

Utredningens bedömning är att ett etableringsstopp bör innebära att det efter ett visst datum inte ska lämnas godkännande till enskilda huvudmän som vill bedriva förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola eller fritidshem med konfessionell inriktning. Befintliga verksamheter får finnas kvar under förutsättning att huvudmannen före den 1 juli 2023 dels har anmält till tillsynsmyndigheten att verksamheten har en konfessionell inriktning, dels faktiskt har påbörjat verksamheten och i den tagit emot elever för utbildning.

Utredningen föreslår att ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 januari 2022. Betänkandet har remitterats.

Av Statsrådsberedningens propositionsförteckning från den 12 januari 2021 framgår att regeringen (Utbildningsdepartementet) avser att lämna en proposition till riksdagen om ökade möjligheter att stänga skolor i maj 2021.

Av regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende Skolinspektionen framgår att Skolinspektionen ska redovisa erfarenheter och slutsatser av myndighetens tillsyn av fristående skolor med konfessionell inriktning.

Utskottets ställningstagande

Etablering av fristående skolor

När det gäller frågan om etablering av fristående skolor och ägar- och ledningsprövningen vill utskottet inledningsvis framhålla att Skolinspektionen bedömer ansökan utifrån kraven i skollagen samt övriga lagar och regler för den aktuella utbildningen. Det är den som ansöker om att bli godkänd som huvudman som ska visa för Skolinspektionen att utbildningen kommer att leva

upp till de krav som ställs. Utskottet vill även lyfta fram den ändring i skollagen som trädde i kraft den 1 januari 2019 om nya krav på särskilda krav på ägar- och ledningskretsen samt på ekonomiska förutsättningar för att kunna godkännas som enskild huvudman.

När det gäller frågan om kommunernas inflytande över vissa beslut om etablering av fristående skolor ser utskottet inga skäl för att föreslå någon ändrad reglering.

Utskottet anser att det gällande regelverket är väl avvägt och avstyrker med det anförda motionerna 2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 4 och 2020/21:3280 (L) yrkande 7.

Ekonomiska förutsättningar och andra villkor för fristående skolor

När det gäller yrkanden om det ansvar kommunerna har mot fristående skolor hänvisar utskottet inledningsvis till den gällande regleringen om att en elevs hemkommun är skyldig att betala en s.k. skolpeng i form av ett grundbelopp till en fristående skola för varje elev som går där och ett tilläggsbelopp för elever som bl.a. har ett omfattande behov av särskilt stöd. Utskottet avvaktar även regeringens beredning av förslagen i lagrådsremissen Vissa skollagsfrågor (U2018/03429/GV) och betänkandet En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28) som bl.a. behandlar frågor om bidrag till enskilda huvudmän.

I fråga om yrkandet om att vinster ska återinvesteras i skolverksamheten framgår av januariöverenskommelsen att regeringen inte kommer att arbeta vidare med förslag om vinstförbud eller andra förslag med syftet att införa vinstbegränsningar för privata aktörer i välfärden utan att höga kvalitetskrav ska vara styrande. Utskottet vill uppmärksamma att tillkännagivandet om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att inrätta nationella kvalitetskrav för verksamheter som bedrivs inom välfärdens områden bereds av regeringen. Utskottet anser även att det regeringen anför om att höga kvalitetskrav ska vara styrande för privata aktörer inom bl.a. skolväsendet har betydelse för yrkandena om medel till vissa religiösa friskolor.

Utskottet vill påminna om att det i förarbetena till skollagen fastslås att principen om avgiftsfri utbildning är en av hörnstenarna inom den svenska utbildningspolitiken. Utskottet finner inga skäl för att bifalla yrkandet om att privata skolor ska kunna finansieras genom terminsavgifter.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2020/21:88 (-) yrkandena 1 och 8, 2020/21:764 (KD), 2020/21:1633 (S), 2020/21:2914 (M) yrkande 5 och 2020/21:3050 (MP) yrkande 3.

Fristående skolor med konfessionell inriktning

När det gäller yrkanden om fristående skolor med konfessionell inriktning vill utskottet inledningsvis uppmärksamma att undervisningen i skolor eller förskolor ska vara icke-konfessionell oavsett om huvudmannen är kommunal eller enskild. Att en skola eller förskola ska vara icke-konfessionell innebär att

det inte kan förekomma religiösa inslag som bön, välsignelse, trosbekännelse, predikan eller någon annan form av förkunnelse. Det betonas i förarbetena att det i undervisningen inte får förekomma några som helst inslag av utövande bekännelsekaraktär (prop. 2009/10:165).

Utredningen om konfessionella inslag i skolväsendet föreslår i betänkandet Nya regler för skolor med konfessionell inriktning (SOU 2019:64) att konfessionella inslag endast ska få förekomma vid en fristående skola, en fristående förskola eller ett fristående fritidshem om huvudmannen för verksamheten har anmält till tillsynsmyndigheten att verksamheten har en konfessionell inriktning. En enskild som ansöker om att bli godkänd som huvudman för en förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller ett fritidshem ska på motsvarande sätt ange i sin ansökan om verksamheten ska ha en konfessionell inriktning. Utredningen gör även bedömningen att ett etableringsstopp ska innebära att det efter ett visst datum inte ska lämnas godkännande till enskilda huvudmän som vill bedriva förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola eller gymnasiesärskola med konfessionell inriktning. Utredningen framhåller att ett etableringsstopp innebär utmaningar när det gäller grundläggande fri- och rättigheter som näringsfrihet och religionsfrihet samt när det gäller lika-behandling och diskriminering. Betänkandet har remitterats av regeringen. Utskottet kan även konstatera att regeringen har aviserat att den avser att lämna en proposition till riksdagen om ökade möjligheter att stänga skolor i maj 2021. Utskottet inväntar regeringens beredning av ärendet.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2020/21:88 (-) yrkandena 5 och 6, 2020/21:2429 (S), 2020/21:3279 (L) yrkande 6 och 2020/21:3665 (SD) yrkande 3.

Tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Skolinspektionens tillsynsansvar.

Jämför reservation 11 (SD), 12 (C), 13 (V) och 14 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 22 begärs att Skolinspektionen ska handha godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning. Motionärerna anser att det är orimligt och rättsosäkert att ansvaret för godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning ligger på kommunala tjänstemän och politiker.

I kommittémotion 2020/21:2529 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5 anser motionärerna att underpresterande skolor ska tvingas att ta emot stöd

samt att skolor som tydligt underpresterar eller som inte följer demokratisk värdegrund ska stängas eller tvingas överlåtas till en ny huvudman.

I kommittémotion 2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4 vill motionärerna att Skolinspektionen får i uppgift att utreda om möjligheten att bedriva distansundervisning i grundskolan missbrukats under våren 2020. Motionärerna framhåller att det finns uppgifter om att vissa skolor under våren 2020 utnyttjat möjligheten att bedriva distansundervisning för att spara pengar och slippa ta in vikarier.

I kommittémotion 2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 föreslår motionärerna att Skolinspektionen får i uppdrag att följa upp skolornas arbete mot afrofoxi och andra former av rasism. Enligt motionärerna saknar många skolor fortfarande konkreta verktyg för att medvetet arbeta förebyggande och hantera kränkningar, trakasserier och ojämlig behandling som har sin grund i afrofoxi eller annan diskriminering på grund av hudfärg.

I kommittémotion 2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6 anser motionärerna att man ska ge Skolinspektionen tydliga verktyg att agera skyndsamt mot skolor som inte håller måttet. Skolinspektionen ska bl.a. ges mandat och resurser för att kunna stänga skolor som inte ger eleverna den kvalitativa skolundervisning de har rätt till eller där huvudmännen inte följer läroplanen t.ex. om jämställdhet och likabehandling.

I motion 2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkande 2 vill motionären att de islamistiska religiösa skolornas ekonomi och finansiering i sin helhet fortsättningsvis och kontinuerligt granskas ingående.

I yrkande 3 framhåller motionären att de islamistiska religiösa skolornas verksamhet även i fortsättningen måste granskas noga av myndigheterna när det gäller undervisningens former och innehåll.

Bakgrund och gällande rätt

Skolinspektionens tillsynsansvar

Uppgifter

I 26 kap. skollagen finns det bl.a. bestämmelser om tillsyn och statlig kvalitetsgranskning. Med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen (26 kap. 2 § skollagen).

Av Skolinspektionens instruktion framgår att myndigheten har i uppgift att genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna. Inom ramen för detta ska myndigheten främja en starkt likvärdighet mellan

skolor och mellan förskolor. Vidare sägs att myndigheten även har andra uppgifter som följer av förordningen eller av andra föreskrifter eller särskilda beslut (1 § förordningen [2011:556] med instruktion för Statens skolinspektion).

Skolinspektionen utövar tillsyn över både fristående skolor och offentliga skolor (som drivs av en kommun, ett landsting eller staten). Enligt 26 kap. 3 § skollagen omfattar Skolinspektionens tillsynsansvar med några undantag alla skolformer som ingår i skolväsendet. När det gäller fritidshem har Skolinspektionen tillsynsansvar över kommunala fritidshem och fristående fritidshem som anordnas vid en fristående skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola. Kommunen har däremot tillsyn över fristående fritidshem som inte anordnas vid en fristående skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola.

Av 26 kap. 3 och 4 §§ skollagen framgår att Skolinspektionen även har tillsyn över hur en kommun uppfyller sitt tillsynsansvar över förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt.

Enligt 26 kap. 9 a § skollagen ska Skolinspektionen inom ramen för sin tillsyn genomföra en kontroll av den verksamhet som en enskild huvudman avser att bedriva (etableringskontroll), om Skolinspektionen godkänt den enskilde som huvudman enligt 2 kap. 5 § skollagen. Etableringskontrollen ska genomföras innan utbildningen startar.

Inspektion

Ett av Skolinspektionens uppdrag är att genomföra tillsyn. Tillsyn består av olika former av inspektion och Skolinspektionen väljer form av inspektion som bäst motiveras utifrån vilka risker myndigheten ser i huvudmäns och skolors verksamhet samt vilka signaler den får. I Skolinspektionens årsredovisning för 2020 framgår följande om myndighetens tillsynsverksamhet:

- Inom regelbunden tillsyn väljs skolor så att myndigheten alltid är på de skolor där det finns störst risk att elever inte får en utbildning som lever upp till skollagens krav. Genom myndighetens närvaro bidrar myndigheten till att kvaliteten säkerställs i enlighet med skolförfattningarna.
- Genom riktad tillsyn kan myndigheten snabbt reagera på signaler om missförhållanden.
- Utifrån etableringskontroll och tillsyn under första verksamhetsåret följer Skolinspektionen upp att skolor som nyligen fått tillstånd kommer igång som planerat så att de kan driva en verksamhet av god kvalitet.
- Inom tillsyn utifrån individärenden utreds skolsituationen för en enskild elev. Skolinspektionen redovisar här även anmälningar till lärares ansvarsnämnd för att yrka att en legitimerad lärare ska meddelas en varning eller att legitimationen ska återkallas.
- Genom den tematiska tillsynen kan myndigheten fokusera på ett speciellt problemområde så att skolorna bättre kan möta elevernas behov.

I Skolinspektionens årsredovisning för 2020 framgår vidare att Skolinspektionen med anledning av covid-19-pandemin lade om inspektionsverksamheten under våren 2020. Skolinspektionen har verkat för att arbeta anpassat efter den situation som skolorna befinner sig i och har fokuserat på kvalitetsförbättring. Myndigheten har under året varit återhållsam med platsbesök och i stället främst gjort intervjuer digitalt eller via telefon med rektorer och huvudmän. Det har enligt Skolinspektionen varit en viktig utgångspunkt att följa Folkhälsomyndighetens riktlinjer och att bidra till en minskad belastning för skolorna i en hårt ansträngd situation. Sedan mars 2020 har Skolinspektionen pausat den regelbundna tillsynen, men fortsatt med riktad tillsyn utifrån signal. Även den regelbundna kvalitetsgranskningen av grundskola och gymnasieskola har gjort uppehåll. Regelbunden kvalitetsgranskning av huvudmannen och tematisk kvalitetsgranskning har pågått under hela året, dock i anpassad form. Skolinspektionen har vidare under året genomfört ett flertal förenklade granskningar och kartläggningar av skolors och huvudmäns arbete under pandemin. Dessa har framför allt haft ett framåtriktat och lärande syfte, men också bidragit till övergripande bilder av läget i landets skolor under en utmanande tid.

Av årsredovisningen framgår vidare att ett ytterligare fokus under året har varit att utveckla en ökad likvärdighet i myndighetens arbete. Dessa insatser har handlat om uppföljningar inom regelbunden tillsyn, beslut som rör skol-situation för elever med långvarig frånvaro samt beslut som rör kränkande behandling av elever. Skolinspektionen har även utvecklat arbetet med att genomföra lärarresursanalyser. Det har också tagits fram ett analysverktyg för utredare för att tolka skolors statistik från olika källor. Verktygen ger stöd till utredarna kring viktiga källor att tolka samt hur de kan tolkas på ett sätt som inte funnits tidigare. Under året har myndigheten på grund av pandemin övergått till att använda digitala verktyg vid genomförande av riktad tillsyn av skolenheter och huvudmän där myndigheten fått signaler om allvarliga missförhållanden och där myndighetens risk- och väsentlighetsanalys uppvisat stora risker. Ägar- och ledningsprövning är en del av tillsynen och även här har myndigheten drivit ett utvecklingsarbete under 2020 och påbörjat planering för en prövning av alla fristående huvudmän över en viss tidsperiod.

Ingripanden vid tillsyn

Den grundläggande sanktion som Skolinspektionen har till sitt förfogande är föreläggande (26 kap. 10 § skollagen). Skolinspektionen kan återkalla bl.a. ett godkännande som en enskild huvudman fått för att bedriva en utbildning om ett föreläggande enligt 10 § inte har följts och missförhållandet är allvarligt (26 kap. 13 § skollagen). Skolinspektionen kan också med stöd av samma bestämmelse återkalla godkännandet om ett föreläggande inte har följts och den enskilde vid en etableringskontroll enligt 26 kap. 9 a § skollagen inte kan visa att rimliga åtgärder har vidtagits för att få till stånd ett samråd med den kommun där utbildningen ska bedrivas (se 2 kap. 6 a § skollagen). Ett

godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får även återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande (26 kap. 14 § skollagen).

När det gäller verksamhet som bedrivs av en kommun eller en region får Skolinspektionen besluta att staten på kommunens eller regionens bekostnad ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse om kommunen eller regionen inte har följt ett föreläggande enligt 10 § och missförhållandet är allvarligt (26 kap. 17 § skollagen).

I 26 kap. 18 § skollagen finns det en bestämmelse om tillfälligt verksamhetsförbud. Det innebär att om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse eller ett beslut om statliga åtgärder för rättelse kommer att fattas, och beslutet inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare. Beslut gäller omedelbart, om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader.

Tillkännagivande om utveckling av Skolinspektionens arbete med uppföljning av tillsynsbeslut

I samband med att Riksdagen beslutade att lägga regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor (skr. 2018/19:144) till handlingarna föreslogs ett tillkännagivande till regeringen om att den ska ge Skolinspektionen i uppdrag att prioritera och utveckla uppföljningsarbetet (skr. 2018/19:144, bet. 2019/20:UbU3 punkt 2, rskr. 2019/20:40). I Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU3 framhöll utskottet att kritiken av Skolinspektionens uppföljningsarbete var allvarlig. Efter att avvikelser har påtalats vid Skolinspektionens tillsyn ansåg utskottet att uppföljningar måste göras som säkerställer att avvikelserna har åtgärdats på ett kvalitetssäkert sätt och som förebygger att ett liknande problem uppstår igen. Utskottet ansåg också att tillsynen måste följas upp och avslutas enligt likvärdiga principer över hela landet och att Skolinspektionens uppföljningsarbete måste vara transparent.

I regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 framhöll regeringen i fråga om tillkännagivandet att den genom beslut av regleringsbrevet för 2020 som avsåg Skolinspektionen gett myndigheten i uppdrag att prioritera och utveckla arbetet med att följa upp tillsynsärenden så att myndigheten säkerställer att brister har åtgärdats. Myndigheten ska senast den 15 oktober 2021 redovisa till regeringen hur arbetet genomförts och vilka resultat som nåtts (U2019/04373/GV). Punkten är slutbehandlad.

Stärkta resurser till Skolinspektionen

För att kunna öka kapaciteten i inspektionsverksamheten har anslaget 1:2 *Statens skolinspektion* ökat med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141).

Särskild granskning av fjärr- och distansundervisning

Av Skolinspektionens regleringsbrev för 2021 framgår att myndigheten ska granska den fjärr- och distansundervisning som bedrivits och bedrivs i respektive skolform med anledning av covid-19-pandemin. Granskningens inriktning ska vara att undersöka vilka konsekvenser fjärr- och distansundervisningen får för elevers förutsättningar att nå målen samt för elevers hälsa. Elever som har haft svårare att tillgodogöra sig fjärr- och distansundervisningen ska särskilt uppmärksammas. Uppdraget ska genomföras i samråd med Skolverket och ska redovisas till regeringen senast den 1 december 2021.

Utökade möjligheter att stänga skolor

Av Statsrådsberedningens propositionsförteckning från den 12 januari 2021 framgår att regeringen (Utbildningsdepartementet) avser att lämna en proposition till riksdagen i maj 2021 om ökade möjligheter att stänga skolor.

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden om Skolinspektionens tillsyn och att myndigheten ska rikta sin tillsyn till vissa områden vill utskottet framhålla att Skolinspektionens uppdrag är att genom inspektion och tillståndsprövning se till att skolhuvudmän, dvs. kommunen eller den som driver en fristående skola, sköter sina verksamheter enligt lagar och förordningar. Skolinspektionen ställer således krav på och bidrar till att skolhuvudmännen följer skollagens krav och att de utvecklar sina verksamheter och genomför förbättringar. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid en granskning.

Utskottet vill också uppmärksamma att Skolinspektionen har fått ökade resurser för att myndigheten ska kunna genomföra fler inspektioner i syfte att öka kunskapsresultaten och jämlikheten. Det handlar t.ex. om inspektioner i skolor med stor avvikelse mellan betyg och nationella prov och konfessionella skolor (prop. 2020/21:1 utg.omr. 16, 2020/21:UbU1, rskr. 2020/21:141). Utskottet avvaktar också Skolinspektionens uppdrag om att följa upp sina tillsynsbeslut som ska redovisas till regeringen senast i oktober 2021.

När det särskilt gäller frågan om huruvida möjligheten att bedriva distansundervisning i grundskolan har missbrukats vill utskottet framhålla att utskottet avvaktar Skolinspektionens redovisning av regeringsuppdraget att granska den fjärr- och distansundervisning som bedrivits och bedrivs i respektive skolform med anledning av covid-19-pandemin.

Utskottet kan sedan när det gäller frågan om hur skolor arbetar med olika kränkningar av elever konstatera att Skolinspektionen under året haft fokus på bl.a. beslut som rör skolsituationen för elever med långvarig frånvaro samt beslut som rör kränkande behandling av elever.

När det gäller yrkandet om att Skolinspektionen ska handha godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning i stället för kommunerna vill utskottet framhålla att Skolinspektionen även utövar tillsyn över hur kommunerna uppfyller sitt tillsynsansvar över förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt. Tillsynsområdet avser verksamheten och är inte begränsat till enbart efterlevnaden av skolförfattningarna (prop. 2009/10:165 s. 895, bet 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370).

När det gäller yrkanden om olika möjligheter att ingripa mot kommuner hänvisar utskottet till gällande rätt och avvaktar den aviserade propositionen om ökade möjligheter att stänga skolor.

Utskottet ser mot bakgrund av det anförda inga skäl att göra några ändringar i den gällande ordningen för Skolinspektionens uppdrag och avstyrker därmed motionerna 2020/21:88 (-) yrkandena 2 och 3, 2020/21:177 (V) yrkande 4, 2020/21:396 (V) yrkande 3, 2020/21:1936 (SD) yrkande 22, 2020/21:2529 (C) yrkande 5 och 2020/21:3280 (L) yrkande 6.

It i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om digitaliseringen i skolan.
Jämför reservation 15 (M) och 16 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 7 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att göra en översikt av den digitala infrastrukturen på landets skolor. Motionärerna menar att förutsättningarna skiljer sig åt mellan landets skolor. Medan vissa skolor är helt digitaliserade har andra skolor utmaningar med att få system att fungera och att tillgängliggöra digital infrastruktur.

I kommittémotion 2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 1 vill motionärerna att skolornas behov inför en ökande digitalisering utreds ytterligare och att lärdomar från våren 2020 då bör inkluderas. Motionärerna framför att det är av största vikt att skolan hänger med i den tekniska utvecklingen och också kan använda de pedagogiska verktyg och hjälpmedel som i dag finns att tillgå. Samtidigt ska pedagogik, didaktik och metodik bygga på forskning och beprövad erfarenhet och inte på vilka program, plattformar, appar etc. som finns tillgängliga eller uppköpta menar motionärerna.

I yrkande 2 anser motionärerna att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utreda inrättande av kvalitetsmärkning av säkra appar och molntjänster som kan användas utan att äventyra elevers personuppgifter.

Skolans digitalisering

Nationell it-strategi

Under 2015 gav regeringen Skolverket i uppdrag att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet (U2015/04666/S). I uppdraget ingick att lämna förslag för en kritisk, säker och ansvarsfull it-användning hos eleverna, t.ex. när det gäller studiero och personlig integritet, samt vid behov föreslå förändringar i läroplaner, kursplaner eller ämnesplaner. Skolverket redovisade uppdraget 2016 (U2016/01646/S och U2016/02148/GV).

I mars 2017 beslutade regeringen om förtydliganden i och förstärkningar av bl.a. läroplaner, kursplaner och ämnesplaner för grundskolan och gymnasieskolan. Syftet var att tydliggöra skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens. Ändringarna rör rektorers och lärares uppdrag, skolbibliotekens roll och undervisningen i enskilda ämnen. Sammanfattningsvis var avsikten med ändringarna att införa programmering som ett tydligt inslag i flera olika ämnen i grundskolan, framför allt i teknik- och matematikämnen, att stärka elevernas källkritiska förmåga, att eleverna ska kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik, att arbeta med digitala texter, medier och verktyg, att använda och förstå digitala system och tjänster och att utveckla en förståelse för digitaliseringens påverkan på individ och samhälle. Ändringarna omfattade vidare förtydliganden av skolans uppdrag att ge eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik och att alla som arbetar i skolan i arbetet med normer och värden ska uppmärksamma både möjligheter och risker med en ökande digitalisering. I exempelvis kursplanen för samhällskunskap i grundskolan har det i det centrala innehållet för ämnet gjorts tillägg om hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Regeringen presenterade den 19 oktober 2017 en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet. Regeringens övergripande mål för den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet är att det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens hos barn och elever och för att främja kunskapsutvecklingen och likvärdigheten. Strategin innehåller tre fokusområden för de åtgärder som sammantaget ska leda till att det övergripande målet för strategin uppnås. Varje fokusområde innefattar ett mål och flera delmål som ska uppnås till 2022. De tre fokusområdena är Digital kompetens för alla i skolväsendet, Likvärdig tillgång och användning samt Forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter.

Nationell handlingsplan för digitalisering av skolväsendet

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR, tidigare Sveriges Kommuner och Landsting, SKL) och Skolverket har genom en samverkan med skolväsendet och näringslivet i projektet #skoldigiplan kommit fram till en handlingsplan som visar en gemensam nulägesbild och problembeskrivning av digitaliseringen av skolväsendet. SKR ledde arbetet med handlingsplanen enligt en överenskommelse med regeringen (U2018/00303). I handlingsplanen som SKR överlämnade till Utbildningsdepartementet i mars 2019 föreslås 18 initiativ och aktiviteter som anses viktiga för att målen i regeringens nationella strategi för digitalisering av skolväsendet ska kunna realiseras. Syftet med förslagen är att med digitaliseringen som medel skapa bättre förutsättningar för förskolans, skolans och vuxenutbildningens verksamheter (se rapporten #skoldigiplan – Nationell handlingsplan för digitalisering av skolväsendet, SKR).

Den 13 november 2020 tecknade regeringen och SKR en ny överenskommelse om skolväsendets digitalisering för att främja kunskapsutveckling och likvärdighet. Där framgår att SKR särskilt ska arbeta med fokus på att genomföra aktiviteter för att nå innehållet i initiativ 11, 12 och 13 som beskrivs i den handlingsplan som SKR redovisat. Dessa punkter innebär bl.a. att SKR ska arbeta för att stödja huvudmän, skolor och andra utbildningsanordnare inom skolväsendet i deras arbete med att skaffa e-legitimationer och ändamålsenliga digitala ekosystem. Med ett digitalt ekosystem menas en avgränsad teknisk miljö som består av infrastruktur, digital utrustning, digitala resurser (tjänster, appar och programvara) och användare som samverkar med varandra. SKR ska även bistå i att stärka huvudmännens kompetens kring att utveckla deras förmåga att säkerställa användarcentrerade tjänster, dvs. tjänster som möter användarnas behov och som utformas i enlighet med dessa.

Arbetet ska rikta sig till samtliga huvudmän, skolor och andra utbildningsanordnare inom skolväsendet.

Skolverkets uppdrag

Av Skolverkets regleringsbrev för 2021 framgår att myndigheten ska arbeta med att främja digitaliseringen inom skolväsendet och med att underlätta för skolor och huvudmän att ta till vara digitaliseringens möjligheter i undervisning och i administration. I detta ingår att genomföra insatser för att höja lärarnas kompetens inom distans- och fjärrundervisning. Arbetet ska utgå från den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet (U2017/04119/S). I arbetet ska även ingå att följa upp målen i strategin och vilket genomslag digitaliseringsstrategin får i verksamheterna. Skolverket ska föra en dialog med SKR om arbetet. Uppdraget ska redovisas till regeringen årligen senast den sista februari.

Från och med den 1 februari 2020 har Skolverket också ett samlat ansvar (sektorsansvar) inom ramen för sitt verksamhetsområde när det gäller de statliga insatserna för att ta till vara digitaliseringens möjligheter för ökad

måluppfyllelse och likvärdighet. Det innefattar att vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda myndigheter och andra relevanta parter. Uppdraget till Skolverket har förts in i 18 § 7 förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

Personuppgifter

Dataskyddsförordningen (GDPR) innehåller regler om hur man får behandla personuppgifter. Förordningen ersatte personuppgiftslagen (PUL) 2018. Dataskyddsförordningen gäller som lag i Sverige. Det innebär att dataskyddsförordningen är överordnad skollagen i de delar som gäller just persondataskydd. På Skolverkets webbplats framgår att Skolverket inte kan ge vägledning i frågor om vad GDPR innebär för skolväsendet. Det är Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) som är ansvarig för frågor om persondataskydd och som kan ge vägledning i hur skolorna ska arbeta. Kommunala skolor kan också kontakta Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Fristående skolor som är medlemmar i en branschorganisation kan vända sig dit för vägledning.

Utbildningsutskottets rapport Digitaliseringen i skolan

Utbildningsutskottet beslutade den 22 oktober 2015 att ta fram en översikt av forskningsrön och andra resultat inom området digitaliseringen i skolan och dess påverkan på kvalitet, likvärdighet och resultat i utbildningen. Utskottet publicerade i maj 2016 rapporten Digitaliseringen i skolan – dess påverkan på kvalitet, likvärdighet och resultat i utbildningen. Översikten visar sammanfattningsvis att användningen av digitala verktyg i undervisningen har gett effekter på elevers resultat. Vidare framgår det av rapporten att eftersom tillgången till och användningen av digitala verktyg varierar betydligt bland Sveriges skolor torde det rimligtvis finnas effekter på likvärdigheten. Det finns bl.a. forskning som visar att likvärdigheten påverkas beroende på om de digitala verktygen används med en genomtänkt pedagogik eller inte. Det sägs också att kvaliteten i undervisningen och elevernas inläring påverkas av digitala verktyg, att det finns såväl positiva som negativa effekter och att när det gäller kvaliteten i undervisningen är det väsentligt om de digitala verktygen används med en genomtänkt pedagogik eller inte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att målet för regeringens it-politik är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Skolväsendet behöver säkerställa att elever och personal har den digitala kompetens som behövs för att möta ett alltmer digitaliserat samhälle.

Utskottet vill när det gäller motioner om digitalisering i skolan framhålla den nationella digitaliseringsstrategi för skolväsendet som regeringen presenterade i oktober 2017. Regeringens övergripande mål för strategin är att

det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens hos barn och elever och för att främja kunskapsutvecklingen och likvärdigheten. Utskottet vill även lyfta fram det uppdrag som Skolverket har att arbeta med att främja digitaliseringen inom skolväsendet såväl i undervisningen som i administrationen och att följa upp målen i regeringens nationella it-strategi. Utskottet vill i sammanhanget framhålla vikten av att digitala verktyg används med en genomtänkt pedagogik och konstaterar att Skolverket erbjuder både stödmaterial och processtöd för att underlätta för skolorna i det arbetet.

Utskottet vill särskilt uppmärksamma att Skolverket den 1 februari 2020 blev sektorsansvarig myndighet när det gäller de statliga insatserna för skolväsendets digitalisering. Det innebär att staten nu tar ett större ansvar för att digitaliseringen av skolan samordnas. Så skapas enligt utskottets mening förutsättningar för att skolan digitaliseras på ett mer genomtänkt och samordnat sätt. Utskottet vill också uppmärksamma att SKR och Skolverket gemensamt har utarbetat en nationell handlingsplan för digitalisering av skolväsendet med 18 initiativ för att nå målen i regeringens nationella it-strategi. Utskottet noterar även att regeringen och SKR i november 2020 tecknade en ny överenskommelse som innebär ett särskilt fokus på tre av initiativen i handlingsplanen, bl.a. om att SKR ska arbeta för att stödja huvudmän, skolor och andra utbildningsanordnare inom skolväsendet i deras arbete med att skaffa e-legitimationer och ändamålsenliga digitala ekosystem. Med ett digitalt ekosystem menas en avgränsad teknisk miljö som består av infrastruktur, digital utrustning, digitala resurser (tjänster, appar och programvara) och användare som samverkar med varandra. Utskottet kan också konstatera att det är Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) som är ansvarig för frågor om persondataskydd och som kan ge vägledning i hur skolorna ska arbeta.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2020/21:177 (V) yrkandena 1 och 2 och 2020/21:3328 (M) yrkande 7.

Särskilda undervisningsformer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. fjärr- och distansundervisning.
Jämför reservation 17 (SD) och 18 (C).

Motionerna

I motion 2020/21:2370 av Åsa Westlund och Azadeh Rojhan Gustafsson (båda S) vill motionärerna att man ska lära sig av den digitalisering av undervisningen som genomfördes under pandemin så att kunskaperna ska kunna användas för att förbättra alla elevers, eller vissa elevgrupper, skolresultat.

I kommittémotion 2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 10 vill motionärerna att det ska vara möjligt att bedriva delar av undervisningen via internet.

I kommittémotion 2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 21 anser motionärerna att det ska finnas en rätt till hemundervisning till skydd för särskilt sårbara personer vid extraordinära händelser såsom coronapandemin. Det handlar enligt motionärerna om elever eller elevers föräldrar som tillhör en riskgrupp.

I kommittémotion 2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 32 begärs en utvärdering av pandemins och distansstudiers påverkan på barn och unga. Motionärerna konstaterar att det fungerat väl och t.o.m. bättre än ordinarie undervisning för vissa elever men att det funnits signaler på att det varit tufft för elever med svåra förutsättningar. Bland annat har frånvaron ökat i grundskolan.

I yrkande 33 önskar motionärerna att man ser över behovet av beredskapslagar för det svenska skolväsendet. När situationen lugnat sig behövs det en översyn av nuvarande regelverk för att kunna möta extraordinära händelser i framtiden.

Bakgrund och gällande rätt

Fjärrundervisning och distansundervisning

I 1 kap. 3 § skollagen definieras fjärrundervisning och distansundervisning. Med fjärrundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid. Med distansundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid.

Den 1 augusti 2020 trädde nya regler i kraft i skollagen om fjärrundervisning och distansundervisning (prop. 2019/20:127, bet. 2019/20:UbU23, rskr. 2019/20:348). De nya reglerna innebär att fjärrundervisning får användas bl.a. om det för viss undervisning inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller skollagens krav på legitimation och behörighet och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan lärare eller om elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att närundervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen. Distansundervisning får användas för en elev som inte kan delta i närundervisning på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik och, i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, även för en elev som av andra särskilda skäl inte kan delta i närundervisning. Enligt lagändringarna är det möjligt att lämna över fjärrundervisning och distansundervisning på entreprenad. De nya bestämmelserna kan tillämpas på utbildning och annan verksamhet som påbörjas efter den 30 juni 2021.

Utbildning i hemmet eller på annan lämplig plats

I 24 kap. 20 § skollagen sägs att för sådana elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete under längre tid men som inte vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i. I 24 kap. 21 § sägs att särskild undervisning enligt 20 § inte ska ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det. Särskild undervisning får ges i hemmet endast om eleven eller elevens vårdnadshavare samtycker.

Covid-19-pandemin

Förordning om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta

Den 13 mars 2020 beslutade regeringen om en ny förordning om utbildning på skolområdet (förordningen [2020:115] om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta). Förordningen gäller för förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och viss annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta. Syftet med förordningen är att ge huvudmän bättre förutsättningar att ge eleverna den utbildning de har rätt till även om en skola måste hållas stängd, exempelvis på grund av hög frånvaro bland personalen eller om huvudmannen i samråd med smittskyddsläkare har beslutat om att stänga skolan för att motverka smittspridning. Förordningen gör det möjligt för skolor att göra vissa undantag från bestämmelser som rör utbildningens utformning, omfattning och förläggning. Den nya förordningen gör det t.ex. möjligt att erbjuda fjärr- eller distansundervisning vid behov.

Förordningen har ändrats flera gånger för att anpassas efter rådande förhållanden. En ändring som gjorts är att en skola som i huvudsak bedriver fjärr- eller distansutbildning kan låta vissa elever som behöver det få undervisning i skolans lokaler, förutsatt att smittläget tillåter det. Regeringen har också beslutat om en ändring som gör det möjligt för en huvudman att under vissa förutsättningar tillämpa förordningen även när en skola är öppen. Till exempel kan undervisning bedrivas på distans om det behövs för att lärare eller elever måste stanna hemma med lindriga symtom.

Från och med den 11 januari 2021 finns det med stöd av förordningen fler möjligheter för grundskolor att kombinera undervisning på plats i skolan med fjärr- eller distansundervisning för elever i högstadiet. Bestämmelsen innebär att sådan undervisning är tillåten i en öppen grundskolas högstadium om det är nödvändigt för att undvika trängsel i skolans lokaler eller i kollektivtrafiken. Innan fjärr- eller distansundervisning kan bli aktuellt måste huvudmannen först ha konstaterat att andra åtgärder inom ramen för det ordinarie regelverket,

som t.ex. anpassad schemaläggning, är otillräckliga. Motsvarande bestämmelser finns sedan tidigare för öppna gymnasieskolor.

Förordningen är tidsbegränsad och gäller t.o.m. den 1 augusti 2022.

Särskilt om gymnasieskolan

Folkhälsomyndigheten rekommenderade i slutet av höstterminen 2020 distansundervisning i landets gymnasieskolor för att ytterligare begränsa spridningen av covid-19. Rekommendationen om gymnasieskolan har justerats på så sätt att undervisningen ska bedrivas som en kombination av fjärr- eller distansundervisning och viss närundervisning fr.o.m. den 25 januari t.o.m. den 1 april 2021.

Uppföljning och granskning

Skolverket

Av Skolverkets regleringsbrev för 2021 framgår att myndigheten ska följa upp konsekvenserna av covid-19-pandemin för utbildningen inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet och utvärdera de åtgärder som vidtagits på området med anledning av pandemin. I uppdraget ingår även att göra en analys samt identifiera behov av, och föreslå, fortsatta åtgärder. Uppdraget ska genomföras i samråd med Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten och andra relevanta aktörer. Skolverket ska hålla Regeringskansliet löpande informerat om uppdraget.

Skolinspektionen

Av Skolinspektionens regleringsbrev för 2021 framgår att myndigheten ska granska den fjärr- och distansundervisning som bedrivits och bedrivs i respektive skolform med anledning av covid-19-pandemin. Granskningens inriktning ska vara att undersöka vilka konsekvenser fjärr- och distansundervisningen får för elevers förutsättningar att nå målen samt för elevers hälsa. Elever som har haft svårare att tillgodogöra sig fjärr- och distansundervisningen ska särskilt uppmärksammas. Uppdraget ska genomföras i samråd med Skolverket och ska redovisas till regeringen senast den 1 december 2021.

I Skolinspektionens årsredovisning för 2020 framhåller Skolinspektionen att i och med covid-19 pandemin har stora delar av skelsektorn genomgått en snabb omvandling som inneburit utmaningar, framför allt övergång till distansundervisning. Den rådande situationen har medfört att Skolinspektionen förändrat arbetssätten. En förändring har varit att inte genomföra besök på skolor såsom brukligt inom t.ex. regelbunden tillsyn. Myndigheten har istället arbetat med förenklade granskningsformer. Distansinspektion har använts under covid-19-pandemin och syftar till att under en nationell kris vara framåtriktad och bidra till lärande för landets skolor. Granskningarna har haft ett fokus på hur skolornas undervisning ska kunna fortgå med en god kvalitet och en hög elevnärvaro, även vid distansstudier och med en hög smittspridning

i samhället. Inom ramen för distansinspektion har både förenklade granskningar och kartläggningar genomförts. Vid granskningarna har en skriftlig återkoppling gjorts med exempelvis rekommendationer till skolorna, men inte vid kartläggningarna där verksamheten endast fungerat som uppgiftslämnare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att covid-19-pandemin är en kris för hela världen och en prövning både för det svenska samhället och för individer. Utskottet vill därför lyfta fram att regeringen har vidtagit åtgärder och fattat beslut för att minska de negativa effekterna för individer och samhälle. Utbildningsdepartementet har under hela pandemin samrått med experter, utbildningsaktörer, ansvariga myndigheter och organisationer, företrädare för skolhuvudmän, arbetstagarorganisationer och elev- och studentorganisationer för att få kunskap om hur viruset har påverkat verksamheterna och kartlägga vilka behov som finns.

Utskottet vill framhålla att förordningen (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta ger huvudmän bättre förutsättningar att ge eleverna den utbildning de har rätt till även om en skola måste hållas stängd, exempelvis för att motverka smittspridning. Förordningen skulle ursprungligen ha gällt t.o.m. den 30 juni 2021, men giltighetstiden har förlängts t.o.m. den 1 augusti 2022. Genom förlängningen får skolorna bättre förutsättningar att planera verksamheten långsiktigt eftersom det kan göras vissa undantag från skollagen under en längre period. Utskottet instämmer i regeringens utgångspunkt att när smittspridningsläget tillåter att alla skolor kan vara öppna som vanligt bör närundervisning vara huvudregeln för alla skolor. Utskottet vill även i sammanhanget påminna om den reglering om fjärrundervisning och distansundervisning som kan tillämpas på utbildning och annan verksamhet som påbörjas efter den 30 juni 2021 (prop. 2019/20:127, bet. 2019/20:UbU23, rskr. 2019/20:348).

Utskottet vill även lyfta fram den uppföljning och granskning som Skolverket och Skolinspektionen gör inom skolväsendet med anledning av covid-19-pandemin.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2020/21:700 (SD) yrkande 10, 2020/21:1933 (SD) yrkande 21, 2020/21:2370 (S) och 2020/21:3286 (C) yrkandena 32 och 33.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötena 2018/19, 2019/20 och 2020/21 har detta gjorts i betänkandena 2018/19:UbU10, 2019/20:UbU10, 2019/20:UbU11, 2019/20:UbU12, 2019/20:UbU23 och 2020/21:UbU3 och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning.

Reservationer

1. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17 och

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 17 och

avslår motionerna

2020/21:1020 av Magnus Ek (C),

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 73,

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 20,

2020/21:1979 av Louise Meijer (M) yrkande 1,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 48,

2020/21:2733 av Annika Hirvonen Falk (MP),

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 9,

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 8,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 och

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 81.

Ställningstagande

Vi vill utöka satsningen på lovskola. Tyvärr har regeringen valt att begränsa skyldigheten att erbjuda lovskola till elever som avslutat årskurs 8 och 9. Finns det en risk för att en elev inte når kunskapsmålen ska kommunerna vara skyldiga att erbjuda lovskola från årskurs 6. Lovskolan ska vara obligatorisk för alla elever från årskurs 6 till 9 som inte har tillräckliga betyg för att komma in på gymnasiet. Vi föreslår också att det ska införas obligatorisk läxhjälp.

Vi anser också att man ska utreda det svenska skollovsystemet i syfte att se över hur längden på loven påverkar elevernas resultat och mående. Det skulle vara ytterligare ett sätt att försäkra sig om att tiden i grundskolan blir tillräcklig för att garantera en god skolgång.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 73,
2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 20 och
2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 48 och
avslår motionerna
2020/21:1020 av Magnus Ek (C),
2020/21:1979 av Louise Meijer (M) yrkande 1,
2020/21:2733 av Annika Hirvonen Falk (MP),
2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 9,
2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,
2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 8,
2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 17,
2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 och
2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 81.

Ställningstagande

I grundskolan ska faktakunskaper utgöra grund för både undervisning och betygsättning. Den elev som kan sin kurslitteratur ska få högsta betyg. Fokus på faktakunskaper kommer att leda till att flit lönar sig och att höga betyg ligger inom räckhåll för alla som anstränger sig. Betygsättningen kommer att förenklas och bli mer rättssäker. Ännu en positiv effekt är att ett synliggörande av förväntningar och krav tilltalar och motiverar unga, i synnerhet pojkar vars skolresultat särskilt behöver förbättras.

Vi anser även att det behövs ett förbättrat regelverk för stöd och särskilt stöd till skolorna. En elevs behov av stöd och hjälp måste utredas skyndsamt om läraren eller föräldern anmäler behovet till rektorn.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 och
2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 81 och
avslår motionerna

2020/21:1020 av Magnus Ek (C),

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 73,

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 20,

2020/21:1979 av Louise Meijer (M) yrkande 1,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 48,

2020/21:2733 av Annika Hirvonen Falk (MP),

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 9,

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 8 samt

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

Förväntningar och ansvarsförtydliganden är centrala för att skapa en lugnare och mer kunskapsfokuserad skola. Därför bör man använda föräldrakontrakt i skolorna, med Monroe-modellen som förebild. Modellen bygger på tydliga kontrakt mellan skola, föräldrar och elever som slår fast den ansvarsfördelning och de regler som ska gälla. Några av reglerna är att eleven ska komma i tid varje dag, göra sina läxor och uppträda hövligt mot lärare och kamrater. Personalen förväntas klä sig vårdat, i syfte att markera att skolan är en viktig arbetsplats. Kraven förenas med stöd. Till exempel ska den som på grund av stökiga hemförhållanden inte kan göra sina läxor hemma få läxhjälp i skolan utanför ordinarie lektionstid.

Rektorerna bör ha långtgående befogenheter att prioritera om i timplanen för de nyanlända elever som inte klarar behörigheten till gymnasiet, så att målen i första hand nås i de viktigaste basämnena. För att ge nyanlända elever rätt till kunskap och chans att nå kunskapsmålen är det även rimligt att utreda om skolplikten för dessa elever ska kunna förlängas, även efter det att eleven fyllt 18 år, eftersom tiden är en betydelsefull inlärningsfaktor. Ett alternativ är att det i stället införs en läroplikt, liknande den som finns i Finland, eller att det införs en särskild skolform för sent anlända elever i syfte att ge alla så goda förutsättningar som möjligt att gå ut skolan med godkända betyg och komma vidare i utbildningssystem eller arbetsliv.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Åtgärder för att höja kunskapsresultaten, punkt 1 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 1 och 8 samt avslår motionerna

2020/21:1020 av Magnus Ek (C),

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 73,

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 20,

2020/21:1979 av Louise Meijer (M) yrkande 1,

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 48,

2020/21:2733 av Annika Hirvonen Falk (MP),

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 9,

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 17,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 20 och

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 81.

Ställningstagande

Grundskolan ska inte bara förmedla grundläggande kunskaper och färdigheter till alla elever. Den ska även lägga grunden för individens utveckling och samhällets framtid. Det är därför av största vikt att kunskap är skolans huvuduppdrag och att det genomsyrar det fortsatta reformarbete som den svenska grundskolan är i behov av.

Vi vill att det införs tidiga former av kunskapsuppföljningar i grundskolan. Det är viktigt att betyg ska ges från årskurs 4 och att det redan tidigare än så finns diagnostiska test som fångar upp elever som riskerar att inte nå målen i skolan. Vi vill bl.a. att det införs ett kunskapsmål för svenska språket under det första skolåret och att det sker en avstämning genom ett diagnostiskt test i mitten av vårterminen i årskurs 1. För de elever som inte når målen för godkänt ska skolan direkt ge extra lektioner i läs- och skrivinläring.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

5. Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, punkt 2 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 och

2020/21:300 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2020/21:854 av Lena Rådström Baastad (S) yrkandena 1 och 2,

2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 2,

2020/21:2448 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2720 av Johanna Öfverbeck m.fl. (MP) yrkande 8,

2020/21:2727 av Karolina Skog m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 1,

2020/21:3233 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkande 6 och

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 71 och 76.

Ställningstagande

En överflyttning av ansvaret från Sameskolstyrelsen till Sametinget skulle förbättra förutsättningarna för samisk utbildning. Den största fördelen skulle vara en tydligare styrning. Ett införlivande av Sameskolstyrelsens uppgifter i Sametinget är också i linje med regeringsformen, där det framgår att samernas möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas. Regeringen bör därför utreda möjligheten att flytta ansvaret för Sameskolstyrelsen till Sametinget.

Med en tydlig statlig finansiering och resursfördelning som utgår från behoven kan de ekonomiska resurserna prioriteras och fördelas till de insatser som spelar störst roll för elevernas kunskapsutveckling. Det innebär att det nuvarande systemet med skolpeng måste förändras. Med ett förändrat skolfinansieringssystem, nationellt ansvarstagande och en sammanhållen skola kan den negativa trenden vändas och skolsystemet ges förutsättningar att bli jämlikt. Därför bör regeringen utreda hur systemet med en skolpeng ska kunna ersättas med en finansieringsmodell som bättre gynnar alla skolor.

Tidigare fanns det ett skolpliktsavdrag. Det innebär att en kommun kunde göra ett avdrag från skolpengen innan det gick till de fristående skolorna. Villkoren är inte lika för kommunala och enskilda huvudmän. En kommun har

skyldighet att erbjuda alla skolpliktiga elever utbildning och kan inte neka att ta emot en elev. Kommunen måste även garantera att alla barn som flyttar till kommunen har en skola att gå till samt att det finns en beredskap för att ta emot elever från friskolor som går i konkurs. De enskilda huvudmännen kan i stor utsträckning välja vilka elever som ska få gå i deras skolor. Därför bör regeringen utreda hur skolpliktsavdraget ska kunna återinföras för att få till stånd en mer rättvis fördelning av resurserna till skolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, punkt 2 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 71 och 76 samt avslår motionerna

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:300 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 3 och 4,

2020/21:854 av Lena Rådström Baastad (S) yrkandena 1 och 2,

2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 2,

2020/21:2448 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2720 av Johanna Öfverbeck m.fl. (MP) yrkande 8,

2020/21:2727 av Karolina Skog m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 1,

2020/21:3233 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 2 och

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkande 6.

Ställningstagande

Skolan är en av samhällets viktigaste institutioner. Det är centralt att skolan ska ge arbetsro och att den får driva sin verksamhet med barnens bästa för ögonen. En så stor förändring som ändrat huvudmannaskap bör därför inte genomföras utan grundliga analyser och begrundanden. Om Kristdemokraterna ska byta fot i frågan krävs tydliga indikationer på att ett statligt huvudmannaskap skulle vara mycket bättre för skolan och att det uppväger det stora besvär som själva förändringen i sig skulle innebära. Jag välkomnar därför den utredning som kan klargöra för- och nackdelar med ett förstatligande av skolan. Det intressanta är att en sådan utredning ser över möjligheten

till statlig finansiering av skolan, som en medelväg, för att skapa mer jämlika villkor.

Skolverket bör få i uppdrag att ta fram en modell för ökad statlig styrning och ökad likvärdighet i kvalitetsarbetet, i stället för att varje skola, som idag, tar fram sitt eget systematiska kvalitetsarbete.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

7. Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, punkt 2 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3233 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 2 och

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 2 och

avslår motionerna

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9,

2020/21:300 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 3 och 4,

2020/21:854 av Lena Rådström Baastad (S) yrkandena 1 och 2,

2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 2,

2020/21:2448 av Teresa Carvalho (S),

2020/21:2720 av Johanna Öfverbeck m.fl. (MP) yrkande 8,

2020/21:2727 av Karolina Skog m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 1,

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkande 6 och

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 71 och 76.

Ställningstagande

Det behöver ske satsningar på skolor i utsatta områden. En välfungerande skola är viktig för att motverka utanförskap och på sikt kunna lyfta utsatta områden. Det är viktigt att alla elever har en skola i närområdet som de känner sig stolta över. Det svenska skolsystemets kompensatoriska effekt måste både prioriteras och värnas genom konkreta åtgärder och reformer. Pedagogiska insatser och satsningar måste i högre utsträckning utformas enligt en behovsstyrd princip. Skolan ska vara som starkast där elevernas förutsättningar är som svagast.

Inom ramen för januariavtalet har Liberalerna säkerställt att ett beslutsunderlag tas fram som kan skapa förutsättningar för statligt huvudmannaskap för skolan. Det avgörande är att man nu tar fram en färdplan för förstatligandet

av skolan med målet att ett statligt huvudmannaskap för skolan är på plats senast den 1 januari 2026. Med staten som huvudman skapas både bättre förutsättningar för långsiktigt hållbara villkor för den svenska skolan samtidigt som likvärdigheten blir bättre. Ett statligt huvudmannaskap skulle skapa bättre möjligheter att för att öka läraryrkets status, ge lärarna ökad autonomi och samtidigt förbättra styrningen av den svenska skolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Val av skola, punkt 3 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 och avslår motionerna

2020/21:916 av Olle Thorell och Åsa Eriksson (båda S),

2020/21:1448 av Lina Nordquist (L),

2020/21:1643 av Eva Lindh och Patrik Björck (båda S),

2020/21:2015 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 1,

2020/21:2402 av Anna Johansson (S),

2020/21:2421 av Azadeh Rojhan Gustafsson och Alexandra Völker (båda S),

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 4,

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 5 och

2020/21:3382 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag som gör det möjligt att uppgifter om betygsresultat, elevsammansättning, andelen behöriga lärare, genomströmning och annan relevant information ska kunna lämnas ut av såväl kommunala som fristående skolor. Uppgifterna är viktiga för att elever ska kunna göra rationella val av skola. I december 2019 meddelades en dom från Kammarrätten i Göteborg som innebar att dessa uppgifter inte längre fick lämnas ut. Under våren har Sveriges kommuner och regioner beslutat att detta ska gälla även för kommunala skolor, eftersom kommunala och fristående skolor ska behandlas lika. Vi anser att detta är fel och vill återgå till den ordning som gällde före kammarrättens dom.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Val av skola, punkt 3 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 5 och avslår motionerna

2020/21:916 av Olle Thorell och Åsa Eriksson (båda S),

2020/21:1448 av Lina Nordquist (L),

2020/21:1643 av Eva Lindh och Patrik Björck (båda S),

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12,

2020/21:2015 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S) yrkande 1,

2020/21:2402 av Anna Johansson (S),

2020/21:2421 av Azadeh Rojhan Gustafsson och Alexandra Völker (båda S),

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 4 och

2020/21:3382 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att det behöver vidtas åtgärder för att göra det fria skolvalet mer inkluderande. Att elever och familjer ska kunna få välja skola är en frihetsfråga. Vi värnar det fria skolvalet och står upp för individens möjlighet att genom aktiva beslut påverka sin skolgång och sitt liv. Samtidigt ser vi att det finns behov av att reformera dagens system för skolval, så att det får en mer inkluderande funktion.

Vi vill skapa en gemensam administration av skolköer. Genom att samordna och centralisera skolvalet genom ett system där alla skolor i närområdet, både kommunala och fristående, ingår kan trösklarna för skolvalet slipas ner. Val av och ansökan till olika skolor kommer att underlättas när elever och föräldrar kan få samlad information och en tydlig överblick över vilka möjligheter till skolval de har. Vi vill även införa regler för hur ofta elever får göra skolbyten, för att förhindra att elever hoppar runt mellan olika skolor under pågående läsår.

Vidare ser vi behovet av förändringar i kösystemen för att skapa möjligheter för nya elever att få plats i populära skolor. En möjlighet är att barn ska kunna ställas i kö till förskoleklass och första årskursen i grundskolan

det år de fyller 5 år och till andra årskurser tidigast året före skolstart. Vi vill även ge kommunerna ökad möjlighet att aktivt arbeta mot segregation, bl.a. genom att ge dem möjlighet att i begränsad omfattning frångå närhetsprincipen för att få till stånd en jämnare fördelning av nyanlända och asylsökande i skolorna på samma sätt som de fristående skolorna i dag kan frångå kösystemet.

Vi vill även att alla skolor, såväl fristående som kommunala, ska avsätta en andel av platserna till nyanlända elever. Detta i syfte att förhindra att stora grupper nyanlända elever ansamlas på vissa skolenheter, vilket försvårar integrationen.

En grundläggande förutsättning för att systemet med skolval ska fungera är också att skolstatistik är offentlig information som inte bara allmänheten har rätt att tillgå, det ska också vara lätt att tillgå den. Utan offentlig skolstatistik försvinner möjligheten för elever och föräldrar att göra ett informerat skolval och insyn, granskningar samt uppföljningar av exempelvis journalister, allmänhet, forskare och myndigheter försvåras. Insyn i skattefinansierad verksamhet, och då särskilt i sådan verksamhet som bedriver myndighetsutövning, anser vi är en viktig principiell fråga.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

10. Fristående skolor, punkt 4 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3279 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6 och

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 och
avslår motionerna

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 1, 4–6 och 8,

2020/21:764 av Magnus Jacobsson (KD),

2020/21:1633 av Sanne Lennström och Marlene Burwick (båda S),

2020/21:2429 av Abraham Halef (S),

2020/21:2914 av John Weinerhall (M) yrkande 5,

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 3 och

2020/21:3665 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

År 2019 infördes ägar- och ledningsprövning i skollagen. Fokus ligger på styrelsen, ägare samt bolagets ekonomi. När Skolinspektionen granskar

verksamheten ska även styrelsens samlade kompetens, lämplighet och insikt om skollagen prövas. Självfallet ska detta även omfatta skolledningen. Därför ska även befattningar som skolchef och rektor ingå i kretsen som bedöms i en ägar-och ledningsprövning, så är det inte i dag.

Vi vill också sätta stopp för nyetablering eller expanderings av religiösa förskolor.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Tillsyn, punkt 5 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 22 och avslår motionerna

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 2 och 3,

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,

2020/21:2529 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5 och

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6.

Ställningstagande

I dag ansvarar kommunerna för godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning, men ansvaret behöver flyttas centralt. Det är orimligt och rättsosäkert att ansvaret för godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning ligger på kommunala tjänstemän och politiker. Därför ska i stället Skolinspektionen handlägga godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Tillsyn, punkt 5 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2529 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5 och avslår motionerna

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 2 och 3,

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 22 och

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6.

Ställningstagande

Skolor som underpresterar ska tvingas att ta emot stöd. Det ska även gälla de skolor som inte följer en demokratisk värdegrund och som i praktiken har könsseparerad undervisning eller diskriminerande inslag i sin undervisning. Skolor som tydligt underpresterar ska stängas eller överlåtas till en ny huvudman. För att vända utanförskapsområden måste man börja med att göra utsatta skolor till ljuspunkter i området.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

13. Tillsyn, punkt 5 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4 och

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motionerna

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 2 och 3,

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 22,

2020/21:2529 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5 och

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6.

Ställningstagande

Det har kommit signaler om att vissa skolor under våren 2020 utnyttjat möjligheten att bedriva distansundervisning för att spara pengar och slippa ta in vikarier. Därför bör Skolinspektionen få i uppgift att utreda om möjligheten att bedriva distansundervisning i grundskolan har missbrukats under våren 2020.

Många skolor saknar konkreta verktyg för att medvetet kunna arbeta förebyggande och hantera kränkningar, trakasserier och ojämlik behandling som har sin grund i afrofobi eller annan diskriminering på grund av hudfärg. Skolinspektionen bör därför få i uppdrag att följa upp skolornas arbete mot afrofobi och andra former av rasism.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Tillsyn, punkt 5 (L)

av Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 6 och avslår motionerna

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 2 och 3,

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 4,

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 22 och

2020/21:2529 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5.

Ställningstagande

Alla skolor ska enligt vår mening ha höga krav och Skolinspektionen bör därför ges tydliga verktyg att agera skyndsamt mot skolor som inte håller måttet. Skolinspektionen ska ges utökat mandat och de resurser som krävs för att på ett mer aktivt sätt kunna stänga skolor som inte ger eleverna den kvalitativa skolundervisning de har rätt till eller där huvudmännen inte följer läroplanen när det gäller t.ex. jämställdhet och likabehandling. Tvångsförvaltning och nedläggning av förskolor eller skolor som inte klarar sitt uppdrag eller bryter mot lagen ska kunna genomföras skyndsamt, oavsett huvudman. En närliggande och mer framgångsrik huvudman ska kunna ta över verksamheter från en huvudman som missköter sitt uppdrag.]

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

15. It i skolan, punkt 6 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 7 och
avslår motion
2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att det behöver göras en översikt av den digitala infrastrukturen på landets skolor. Det är inte bara inom högre utbildning som digitaliseringen bör vara prioriterad. Även på landets grund- och gymnasieskolor är datorer och modern teknik i dag ett viktigt inslag och komplement i undervisningen. Tyvärr skiljer sig förutsättningarna mellan landets skolor åt. Där vissa skolor är helt digitaliserade har andra skolor utmaningar med att få system att fungera och att tillgängliggöra digital infrastruktur, som en dator per elev, till alla elever. Vi vill därför att staten tar ett särskilt ansvar när det gäller den digitala infrastrukturen och kartlägger hur behoven ser ut på skolor runt om i landet. Detta kan sedan användas som underlag för att peka på digitaliseringsklyftor och föreslå nödvändiga åtgärder.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

16. It i skolan, punkt 6 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motion
2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Jag anser att skolornas behov inför en ökande digitalisering bör utredas ytterligare och att lärdomar från våren 2020 då bör inkluderas. Den alltmer omfattande digitaliseringen av samhället erbjuder fler möjligheter att både ge uttryck för sina idéer och åsikter och ta del av information. Detta märktes inte minst under våren 2020 när gymnasiet snabbt tvingades ställa om till distansundervisning för att minska smittspridningen av covid-19.

Användningen av informationsteknik leder dock till viktiga frågeställningar och avvägningar av hur personuppgifter behandlas och sprids samt vilka risker för intrång i den personliga integriteten som kan uppkomma i och med detta. Skolverket jobbar väldigt aktivt med att ta fram nationella strategier för digitalisering. Det tycker jag är positivt.

Det är av största vikt att skolan hänger med i den tekniska utvecklingen och också kan använda de pedagogiska verktyg och hjälpmedel som i dag finns att tillgå. Samtidigt ska pedagogik, didaktik och metodik bygga på forskning och beprövad erfarenhet och inte på vilka program, plattformar, appar etc. som finns tillgängliga eller uppköpta. Dessutom är det väsentligt att läroböcker inte byts ut mot lågkvalitativa digitala läromedel, enbart för att skolan ska använda läromedel digitalt eller för att spara resurser. Tillgänglighet till både kunskap och teknisk support måste säkerställas.

Vidare går den tekniska utvecklingen väldigt fort och det finns en stor marknad för digitala läromedel och molnbaserade tjänster. För att underlätta för skolorna vid inköp av appar och molntjänster till undervisningen bör regeringen ge Skolverket i uppdrag att utreda inrättande av kvalitetsmärkning av säkra appar och molntjänster som kan användas utan att äventyra elevers personuppgifter.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

17. Särskilda undervisningsformer, punkt 7 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 10 och

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 21 och

avslår motionerna

2020/21:2370 av Åsa Westlund och Azadeh Rojhan Gustafsson (båda S) och

2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 32 och 33.

Ställningstagande

Vi anser att det ska finnas flexibilitet i kunskapsinhämtningen så att delar av undervisningen kan bedrivas via internet. Möjligheten till fjärrundervisning har välkomnats som ett sätt att rädda skolor i glesbygd som hotas av nedläggning. Det är bra att en skola kan anlita en ämnesbehörig lärare via fjärrundervisning i det fall skolan inte har lyckats rekrytera någon med ämnesbehörighet.

Coronapandemin har ställt vårt samhälle och vårt skolväsende inför många prövningar. Det är mycket viktigt att vara förberedd inför liknande oförutsägbara extraordinära händelser framgent. Elever som själva tillhör en riskgrupp, eller vars föräldrar tillhör riskgrupper, bör ha rätt till undervisning och kunna fullfölja sin skolplikt hemifrån. Det ska vara ett avgränsat undantag från den i övrigt gällande skolplikten, och endast gälla under en begränsad tid. Vi anser därför att regeringen bör införa bestämmelser i skollagen som möjliggör för hemundervisning vid extraordinära händelser för särskilt sårbara elever, samt elever till särskilt sårbara föräldrar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

18. Särskilda undervisningsformer, punkt 7 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkandena 32 och 33 samt avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 10,

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 21 och

2020/21:2370 av Åsa Westlund och Azadeh Rojhan Gustafsson (båda S).

Ställningstagande

Under våren 2020 behandlades en proposition om fjärr och distansundervisning i riksdagen som bl.a. öppnade upp för att fjärrundervisning får användas i fler ämnen. Samtidigt gjordes den största omställningen någonsin till fjärr- och distansutbildning på grund av covid-19-pandemin och det har överlag fungerat väl. För vissa elever har det t.o.m. varit bättre än ordinarie undervisning samtidigt som det för andra har varit kämpigt. Det har varit olika beroende på utbildningsform, ämne, lokala förutsättningar och elevernas behov. Bland annat har frånvaron ökat i grundskolan och det har funnits signaler om att situationen varit tuff för de elever och studenter med svårast

förutsättningar. Det är därför viktigt att vi, förutom att utvärdera pandemins och distansstudiers påverkan på barn och unga, även ser till att fånga upp elever som har haft det extra svårt under pandemin. Fokus måste även i fortsättningen vara på att fler ska klara sina studier, det är avgörande för att utjämna livschanser.

Pandemin har också visat på att det finns ett behov av beredskapslagar för det svenska skolväsendet utifrån olika tänkbara, och otänkbara, situationer. När pandemin lugnat sig behöver man göra en översyn av nuvarande regelverk för att kunna möta extraordinära händelser i framtiden.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (M)

Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU10, 2019/20:UbU10 och 2020/21:UbU3. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU10, 2019/20:UbU10 och 2019/20:UbU12. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (C)

Niels Paarup-Petersen (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU10 och 2019/20:UbU10. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU10, 2019/20:UbU10 och 2019/20:UbU11. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (KD)

Christian Carlsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU10, 2019/20:UbU10, 2019/20:UbU23, och 2020/21:UbU3. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 8 (L)

Roger Haddad (L) och Maria Nilsson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU10 och 2019/20:UbU10. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:24 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en hårdare granskning av de konfessionella friskolorna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med omedelbar verkan införa ett stopp för nyetablering av muslimska friskolor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud mot muslimska friskolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:38 av Martina Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge skolhuvudmännen möjlighet att köpa in pedagogiska tjänster och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet ämnen som fjärrundervisning tillåts i och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:40 av Martina Johansson (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man kan ge förutsättningar för alla utförare inom skolan att verka på lika villkor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka försvårande omständigheter som är beslutade för att icke offentliga organisationer ska kunna bedriva verksamheter inom skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:88 av Amineh Kakabaveh (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strömmen av skattemedel som går till islamistiska skolor måste hejdas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de islamistiska religiösa skolornas ekonomi och finansiering i sin helhet fortsättningsvis och kontinuerligt bör granskas ingående och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de islamistiska religiösa skolornas verksamhet även i fortsättningen måste

- granskas noga av myndigheterna när det gäller undervisningens former och innehåll och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna, som känner de förhållanden som råder på orten men bara har rätt att yttra sig över Skolinspektionens beslut, borde ha ett starkare inflytande när det gäller beslut om religiösa skolors etablering genom exempelvis rätt att överklaga Skolinspektionens beslut i högre instanser och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den kategori av religiösa skolor som har kopplingar till våldsbejakande miljöer ska stängas med omedelbar verkan och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att religiösa skolor som inte har kopplingar till våldsbejakande extremism, men likafullt medverkar till att bevara hedersförtryck med åtföljande könssegregation, utebliven undervisning i olika ämnen, bön på lektionstid och med en kvinnofientlig och ovetenskaplig inriktning bör stängas och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska skolsystemet på sikt bör återförstatligas så att alla barn och unga bereds lika möjligheter att bli undervisade i en skola som står på vetenskaplig grund och inte på tusenåriga och djupt föräldrade religiösa föreställningar och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda främmande makters inflytande att ekonomiskt stödja skolor och annan barn- och ungdomsverksamhet, där verksamheten strider mot demokratins principer och kvinnors och barns rättigheter i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att flytta ansvaret för Sameskolstyrelsen till Sametinget och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:177 av Daniel Riazat m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolornas behov inför en ökande digitalisering bör utredas ytterligare och att lärdomar från våren 2020 då bör inkluderas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utreda inrättande av kvalitetsmärkning av säkra appar och molntjänster som kan användas

utan att äventyra elevers personuppgifter och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör få i uppgift att utreda om möjligheten att bedriva distansundervisning i grundskolan missbrukats under våren 2020 och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:300 av Daniel Riazat m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att det sätts stopp för vinstjakten i den svenska skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning i syfte att införa statligt huvudmannaskap för hela skolväsendet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur skolpengssystemet kan ersättas med en finansieringsmodell som bättre gynnar alla skolor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur skolpliktsavdraget kan återinföras för en mer rättvis fördelning av resurserna till skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:396 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör få i uppdrag att regelbundet följa upp skolornas arbete mot sexuella trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör få i uppdrag att följa upp skolornas arbete mot afrofobi och andra former av rasism och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att ansvaret för diskriminering i skolan flyttas från Diskrimineringsombudsmannen till Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om att ålägga grundskolor att erbjuda kostnadsfri frukost för sina elever och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:495 av Désirée Pethrus (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppdrag att stärka arbetet med att införa porrfilter på skolors datorer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:613 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av ett treterminssystem i svensk utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att bevara mindre skolor utanför tätorterna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska bli huvudman för grundskola och gymnasium och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas flexibilitet att bedriva delar av undervisningen via internet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:764 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att utreda hur skollagen kan skärpas avseende kommunernas ansvar gentemot fristående huvudmän enligt de exempel som finns i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:765 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräldrars och elevers rätt till information om skolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:854 av Lena Rådström Baastad (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att öka jämlikheten i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av att minska skolsegregationen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett mer rättvist skolval och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:916 av Olle Thorell och Åsa Eriksson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder för att bryta skolsegregationen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1020 av Magnus Ek (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa läroplikt i stället för skolplikt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1158 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att stärka svenska elevers möjlighet till goda kunskaper genom att utöka det lägsta antalet tillåtna skoldagar med fem skoldagar per läsår och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1266 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa Barn- och elevombudet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1448 av Lina Nordquist (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn behövs av möjligheten till skolskjuts för grundskoleelever som har vårdnadshavare i olika kommuner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1474 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stoppa religiösa friskolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1633 av Sanne Lennström och Marlene Burwick (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över bidragen till fristående skolor så att dessa speglar skolornas ansvar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1643 av Eva Lindh och Patrik Björck (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att öka insynen och offentliggöra all statistik inom skolans område och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1832 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ifall det behövs ett förbättrat regelverk för stöd och särskilt stöd till skolorna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1883 av Joakim Järrebring och Kenneth G Forslund (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra skolan avgiftsfri på riktigt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1933 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att timplanen i matematik bör delas upp årskursvis och nivågruppering i matematik, svenska och engelska bör införas fr.o.m. årskurs 7 och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjliggörande av läxhjälp och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ordning där elever ska nå målen i viktiga kärnämnen innan de fortsätter i nästföljande klass, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fokus på faktakunskaper och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt till hemundervisning till skydd för särskilt sårbara personer vid extraordinära händelser samt att detta förs in i skollagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1934 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav för friskoletablering och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1935 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning ska få ett statligt huvudmannaskap och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på fristående skolor och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag som gör det möjligt att uppgifter om betygsresultat, elevsammansättning, andelen behöriga lärare, genomströmning och annan relevant information ska kunna

lämnas ut av såväl kommunala som fristående skolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1936 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk offentlig grundskola ska få statligt huvudmannaskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statligt övertagande av dysfunktionella skolor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad satsning på Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en plan för digitalisering i skolan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna landsbygdsskolorna och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Barn- och elevombudet bör avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav för friskoleetablering och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa anmälningsplikt gentemot Skolinspektionen för skolor som bedriver en konfessionell inriktning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheter till läxhjälp inom fritidshemsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen ska handha godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1949 av Borianan Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla Barn- och elevombudet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1979 av Louise Meijer (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grundskolan och gymnasieskolan i högre utsträckning måste lära ut kunskaper och vara kompensatorisk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2015 av Carina Ödebrink m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa offentlighetsprincipen i alla offentligt finansierade skolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2024 av Mattias Vepsä (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förtydliga skollagen så att alla elever utan kostnad ges möjlighet att delta i aktiviteter som anordnas av skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2032 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ifall det behövs ett förbättrat regelverk för stöd och särskilt stöd till skolorna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2198 av Sultan Kayhan m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja en blandad skola och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ändra systemet med skolpengen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2370 av Åsa Westlund och Azadeh Rojhan Gustafsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dra lärdom av den digitalisering av undervisningen som skedde under pandemin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2402 av Anna Johansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga offentlig redovisning av verksamhet som finansieras med offentliga medel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2421 av Azadeh Rojhan Gustafsson och Alexandra Völker (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att även kommunala skolor ska kunna tillämpa syskonförtur som urvalsgrund vid placering av elever och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2429 av Abraham Halef (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över regelverket för religiösa friskolor samt etableringen av dessa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2448 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga nya modeller för såväl den statliga som den kommunala styrningen av skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2523 av Ola Johansson och Helena Vilhelmsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att porrfilter installeras i samtliga offentliga datorer, läsplattor och nätverk i förskolor och skolor, oavsett huvudman, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2529 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka ickeval till skolan och att kommunerna ska åläggas att hitta sätt att stimulera föräldrar att göra aktiva skolval och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underpresterande skolor ska tvingas att ta emot stöd samt att skolor som tydligt underpresterar eller som inte följer demokratisk värdegrund ska stängas eller tvingas överlåtas till en ny huvudman och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2720 av Johanna Öfverbeck m.fl. (MP):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolans roll i det brottsförebyggande arbetet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2727 av Karolina Skog m.fl. (MP):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bryta ojämlikheten i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2733 av Annika Hirvonen Falk (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa skoldagars starttid för bättre hälsa och kunskapsresultat och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad flexibilitet med bibehållen kvalitet inom skolväsendet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2896 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stopp för konfessionella friskolor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stopp för religiösa trossamfund att få driva skolor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolinspektionen i uppdrag att granska skolor som drivs av trossamfund eller har en nära koppling till sådana, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka ekonomiska band som finns mellan offentligt finansierade trossamfund och vissa friskolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2897 av Markus Wiechel (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avgifter kopplade till specialkost av medicinska skäl och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2914 av John Weinerhall (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett skolsystem med verklig konkurrens som bidrar till högre kvalitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skolpeng som utöver en grundsumma baseras på resultat av slutexaminationer, i vilken grad elever studerar vidare eller arbetar efter avslutade studier samt socioekonomi och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjliggörande av privatskolor som helt eller delvis finansieras genom terminsavgifter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör ges fler verktyg till sanktioner som att utdöma viten och dra in tillståndet för att bedriva skolverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2915 av Fredrik Schulte (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett regelverk som möjliggör för grundskoleelever att välja skolor som ligger i andra kommuner än de som eleverna är folkbokförda i och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av reglerna om tillståndsgivning för friskolor så att ett helt nytt tillstånd inte behöver utfärdas varje gång en friskolekoncern önskar etablera en ny skola, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta kommunala och fristående skolor att lägga ut delar av sin undervisning på entreprenad till andra friskolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2926 av Rickard Nordin m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av mångfald av utförare i skola för att säkra kvalitet och konkurrens och därmed effektivitet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3050 av Mats Berglund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat statligt ansvarstagande för en jämlik skola och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett rättvist skolval för alla och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vinster ska återinvesteras i skolverksamheten och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fristående skolor ska omfattas av offentlighetsprincipen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp implementeringen av läsa-skriva-räkna-garantin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3139 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatorisk lovskola och läxhjälp för elever som riskerar att halka efter i skolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3145 av Roland Utbult (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja tekniska lösningar för att i möjligaste mån förhindra åtkomsten av

pornografi för barn och unga i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3224 av Roger Haddad m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla Barn- och elevombudet samt reformera anmälningssystemet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3233 av Johan Pehrson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en likvärdig skola med kunskapsfokus och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på skolor i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3243 av Helena Gellerman m.fl. (L):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att den digitala utvecklingen bidrar till en likvärdig utbildning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skillnaden i skolresultat mellan pojkar och flickor som en central jämställdhetsfråga och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3260 av Lina Nordquist m.fl. (L):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som har valt att inte vaccinera sina barn ska kunna hänvisas till en annan skola eller förskola för att skydda andra barn och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3279 av Roger Haddad m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar av religiösa förskolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3280 av Roger Haddad m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en grundskola med kunskap som huvuduppdrag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska vara statlig senast den 1 januari 2026 och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka undervisningstiden i grundskolan med särskilt fokus på svenskämnet i de tidiga årskurserna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att göra det fria skolvalet mer inkluderande och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ha höga krav på alla skolor och ge Skolinspektionen tydliga verktyg att agera skyndsamt mot skolor som inte håller måttet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även befattningar som skolchef och rektor ska ingå i ägar- och ledningsprövningen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydlig och tidiga former av kunskapsuppföljningar i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3286 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ökat fokus på elevernas kunskapsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över terminssystemet i syfte att skapa mer undervisningstid och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionens uppföljningar av de skolor som har problem med trygghet och studiero ska förbättras och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av Barn- och elevombudets nuvarande uppdrag bör genomföras med målet att stärka lärarens roll och att anmälningssystemet till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet ändras så att en anmälan ska hanteras av huvudman först och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett nationellt frånvaroregister och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ett nationellt riktmärke om antal barn per utbildad personal införs och att inspektion av förskolor bör granska huvudmannens arbete med att nå riktmärket, och erbjuda stöd i exempelvis arbetet med att behålla och rekrytera förskollärare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även fristående förskolor ska inspekteras av Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att Skolinspektionen fokuserar mer på skolor som missköter sig samt ökar antalet oanmälda granskningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen främst ska inspektera skolans undervisningskvalitet och att det införs ett krav på att inspektionerna måste vägledas av och baseras på relevant och kvalitetssäkrad forskning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolor med låga kunskapsresultat måste ta emot externt stöd av Skolverket och Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och utveckla det fria skolvalet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett aktivt skolval och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att information om skolvalet behöver tillgängliggöras på ett lättförståeligt och överskådligt sätt och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för en översyn av kösystemet till skolor och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mer rättvist och mer sammanhållet antagningssystem där kommunala och fristående huvudmän ges likvärdiga förutsättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för ett generellt bidrag öronmärkt för skolan i stället för riktade statsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skolpengen i syfte att säkra lika villkor för alla huvudmän och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det på nationell nivå tas fram standarder för skolans digitala arkitektur och att sekretessbestämmelserna ändras för att underlätta informationsutbyte när en elev byter skola, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fjärrundervisning ska tillåtas i alla relevanta ämnen, att skolor ska ha möjlighet att anordna fjärrundervisning på entreprenad och att möjligheterna med distansundervisning bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera pandemins och distansstudiers påverkan på barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av beredskapslagar för det svenska skolväsendet och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att verka för att porrfilter införs i datorerna på landets samtliga skolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3319 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka undervisningstiden i lågstadiet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa "elevens val" i sin nuvarande form och i stället fördela timmarna över de ämnen där eleven har störst behov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en skyldighet för huvudmännen att erbjuda läxhjälp och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolplikt i grundskolan tills gymnasiebehörighet eller 18 års ålder uppnåtts och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utbildningsplan i slutet av årskurs 9 och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda det svenska skollovssystemet och inverkan det har på elevernas resultat och mående och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3322 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla skolhuvudmän och skolor bör ha åtgärdstrappor med insatser från första timmens frånvaro och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan mot problematisk och otillåten frånvaro samt att följa upp frånvaron på nationell nivå och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra huvudmannaskapet och ansvaret för elevhälsan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3323 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta fjärrundervisning i fler ämnen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolans digitalisering och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3327 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra kunskapskraven i skolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare nationellt ansvar för skolor med låga kunskapsresultat och kvalitetsbrister och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket ska kunna ta över huvudmannaskapet för skolor med bristande utbildningskvalitet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskapskontrakt och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och tydliggöra ansvarsfördelningen för skolan mellan stat och kommun och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett minskat antal riktade statsbidrag till skolan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett aktivt skolval i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om information om skolval på fler språk än svenska och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt ägarprövning, tillsyn och kontroll för att stoppa skolor som främjar religiös och politisk extremism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3328 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översikt av den digitala infrastrukturen på landets skolor och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra den nationella handlingsplanen för digitalisering av skolväsendet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3332 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tioårig grundskola och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3344 av Magnus Jacobsson (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur tvåspråkcentrum kan möjliggöras och hur samisk distansutbildning kan underlättas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3366 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka ägarprövningen, tillsynen och kontrollen för att stoppa skolor som främjar religiös och politisk extremism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3382 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa tillgången till relevant skolstatistik för enskilda friskolor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa tillgången till relevant skolstatistik för enskilda kommunala skolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrakontrakt bör införas för att förtydliga ansvarsfördelning mellan skola, elever och föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra skolvalet obligatoriskt för alla elever och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3558 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om skolpengen kan följa med fler elever när föräldrar utlandsstationerats och om att ge detta en särskild prövning med tidsintervall för att möjliggöra för fler familjer att hålla samman, enligt motionens intentioner, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3626 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla in nationell frånvarostatistik i skolan och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i utredning av statlig finansiering av skolan också beröra hur extra resurser, som utredning visar att eleven behöver för att uppnå skolans kunskapsmål, kan följa med om eleven byter skola, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet idrottstimmar ska utökas till 700 timmar i grundskolan och att antalet timmar i elevens val bör minskas med motsvarande timmar och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medge större flexibilitet för de skolor som finner det lämpligt att kombinera närundervisning, fjärrundervisning och distansundervisning och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidga Skolinspektionens uppdrag till att också ge förbättringsorienterad återkoppling som stöder skolorna i arbetet med att åtgärda missförhållanden, brister och kvalitetsproblem, och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler inspektioner och uppföljningar samt ett vidgat uppdrag för oanmälda inspektioner och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om porrfilter och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatoriskt och aktivt skolval och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna ska tillämpa reglerna för skolskjuts lika, oavsett huvudman, och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utredning av förstatligande av skolan, med möjligheten till statlig finansiering av skolan som en medelväg, för att skapa mer jämlika villkor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ta fram en modell för ökad statlig styrning och ökad likvärdighet i kvalitetsarbetet och tillkännager detta för regeringen.
79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunna tillgodose rätten till undervisning på modersmålet via fjärrundervisning för elever från samtliga nationella minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.

81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en förlängd skolplikt, alternativt införande av läroplikt, liknande den i Finland, för dem som inte klarar behörighet till gymnasiet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sociala utfallskontrakt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3665 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara, värna och stödja Sveriges kristna friskolor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3681 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till att i grunden förändra den svenska skolan och införa ett system med tre terminer i stället för dagens två och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 8

Motion	Motionärer	Yrkanden
8. Motioner som bereds förenklad		
2020/21:24	Richard Jomshof (SD)	1–3
2020/21:38	Martina Johansson (C)	1 och 2
2020/21:40	Martina Johansson (C)	2 och 3
2020/21:88	Amineh Kakabaveh (-)	7
2020/21:300	Daniel Riazat m.fl. (V)	1 och 2
2020/21:396	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	2, 4 och 10
2020/21:495	Désirée Pethrus (KD)	2
2020/21:613	Kerstin Lundgren (C)	
2020/21:700	Eric Palmqvist m.fl. (SD)	8 och 9
2020/21:765	Magnus Jacobsson (KD)	
2020/21:854	Lena Rådström Baastad (S)	3
2020/21:1158	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2020/21:1266	Jan Ericson (M)	
2020/21:1474	Teresa Carvalho (S)	
2020/21:1883	Joakim Järrebring och Kenneth G Forslund (båda S)	
2020/21:1933	Patrick Reslow m.fl. (SD)	9, 11 och 19
2020/21:1934	Patrick Reslow m.fl. (SD)	18
2020/21:1935	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1 och 10
2020/21:1936	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1–3, 8, 14, 16–18 och 21
2020/21:1949	Boriana Åberg (M)	
2020/21:2024	Mattias Vepsä (S)	
2020/21:2523	Ola Johansson och Helena Vilhelmsson (båda C)	
2020/21:2529	Alireza Akhondi m.fl. (C)	4
2020/21:2808	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	84
2020/21:2896	Markus Wiechel (SD)	1–4
2020/21:2897	Markus Wiechel (SD)	3
2020/21:2914	John Weinerhall (M)	1, 4 och 6

2020/21:2915	Fredrik Schulte (M)	5–7
2020/21:2926	Rickard Nordin m.fl. (C)	20
2020/21:3050	Mats Berglund m.fl. (MP)	2
2020/21:3145	Roland Utbult (KD)	2
2020/21:3224	Roger Haddad m.fl. (L)	4
2020/21:3233	Johan Pehrson m.fl. (L)	1
2020/21:3243	Helena Gellerman m.fl. (L)	13
2020/21:3258	Gulan Avci m.fl. (L)	4
2020/21:3260	Lina Nordquist m.fl. (L)	25
2020/21:3280	Roger Haddad m.fl. (L)	4
2020/21:3286	Fredrik Christensson m.fl. (C)	1, 3, 6, 7, 9, 11, 14, 16–25, 28, 29 och 45
2020/21:3319	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	1, 2, 4, 5 och 8
2020/21:3322	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	1, 2 och 14
2020/21:3323	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	12 och 13
2020/21:3327	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	5–13
2020/21:3328	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	8
2020/21:3332	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	9
2020/21:3344	Magnus Jacobsson (KD)	3
2020/21:3366	Ulf Kristersson m.fl. (M)	16
2020/21:3405	Sofia Damm m.fl. (KD)	21
2020/21:3626	Gudrun Brunegård m.fl. (KD)	20, 30, 32, 36, 40, 41, 67, 69, 70, 79 och 98
2020/21:3681	Alexandra Anstrell (M)	